

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 134 december 2015

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

e-mail: info@rotta-natuur.nl

website: <http://www.rotta-natuur.nl>

Triodos Bank NL60 TRIO 0254 40 52 23

Oppericht 9 februari 1982.

Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.

Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:

minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.

minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.

Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw

Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.

zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.

Trefpunt Beheer:

trefpuntrotta@gmail.com

Ad Somers 06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter hsas22@gmail.com

Hans Sanders 06 - 40 56 77 62

Vice-voorzitter aezuidervaart@hotmail.com

Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52

Secretaris secretariaat.rotta@gmail.com

Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05

Penningmeester puravid@kpnplanet.nl

Cor van de Lustgraaf 010 - 461 34 75

Leden

Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com

stadvogeladviseur 06 - 38 59 53 04

Cor Noorman corilona1@gmail.com

Paddenstoelen, vlinders 06 - 81 00 09 26

Jaap van Lien jaapvanlien@gmail.com

regioplannen 010 - 511 37 33

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 134, december 2015, jaargang 35

Oplage 745 exemplaren.

Verschijnt in maart, juni, september en december in de tweede week van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo, Arend Hoogeveen, Marleen Lekkerkerk en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs. Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding. Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 februari 2016. Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van maart 2016.

Inhoud

Van het bestuur	3
Van de redactie	3
De Atalanta, een opportunistische trekvlinder	5
Excursie Berkheide	6
Rotta Natuurwerk	7
Rotta Rangers - de Kerkuil	8
Rotta Kapoentjes - Samen er gezellig op uit	9
Ruimtelijke Ontwikkeling in de Noordrand	10
Mossen in het Koorndmolengat	12
Terugblik op 32 jaar Rotta: Nestkasten	13
Actuele stand van zaken nestkasten	13
Rotta Rangers - Paddenstoelenexcursie	14
Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Zuidplas	15
Spotter	17
Gehoord, gezien of gelezen	18
Fakkelt	19
Groen aan de overkant: Groene Waterparel en Restveengebied	20
In en om het Trefpunt	22
Paddenstoelenwandeling Lage Bergse Bos	23
Forum	25
Activiteitenkalender	26
Mystery Bird	28

Bij de voorplaat

Grote foto:

De vlinderstruik is een effectieve nectarbron voor de Atalanta

© Cor Noorman. Zie artikel op pagina 6.

Kleine foto's van links naar rechts:

Rotta Kapoentjes in het veld © Esther v.d. Poel; Gele trilzwam

© Piet Mulder; Papegaaiduiker © Eduard Opperman (één van de dia's die zijn getoond op de ledenavond van 27 oktober)

Van het Bestuur

Anneke Zuidervaart

'Aanstekelijk' is een woord dat bij me opkomt als ik aan de werkwijze van Rotta denk. Heel gewoon, ter voorbereiding van een werkbezoek van B&W Lansingerland, raapt iemand wat rommel van de vloer, een tweede pakt veeger en blik en een derde sleept de stofzuiger tevoorschijn.

'Aanstekelijk' is ook de kennisoverdracht bij natuurwandelingen, een vogelcursus, een ledenavond, het vogeltellen of het aanleren van praktische vaardigheden bij natuurwerk: je neemt er altijd wat van mee.

Het gebied waar Rotta werkzaam en betrokken bij is, is voortdurend aan verandering onderhevig. Zo wordt de vogel- en plantenstand in de Eendragtspolder, een relatief nieuw gebied in de gemeente Zuidplas, door Rotta-onderzoek gevolgd. En nemen Rottaleden deel aan de besluitvorming over de ontwikkeling van het gebied, waar natuur, sport en recreatie allemaal hun plek willen hebben.

Aan de andere kant van de Rotte hebben we te maken met de gemeente Lansingerland, waar we o.a. nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling van Park de Polder en de Groenzoom en telt ook daar de visie van Rotta mee in de besluitvorming.

Als ik een Wilg sta te knotten in de Wiebertjes is daar van micro- tot macroniveau over nagedacht, al trekken de overvliegende Puttertjes en de rustende Aalscholvers in hun vaste Berk zich daar niets van aan. De bijenkorf naast het Trefpunt is het eresymbool voor de voortdurende activiteiten in en rond het gebouw. Op de bovenverdieping bevindt zich de database en wordt aan de opzet van Aves Visum gewerkt, beneden kruisen zich de wegen van vele activiteiten voor jong en oud. En door de geoliede organisatie van het beheer van het Trefpunt gaat dat zonder botsingen.

Voor het komende jaar hopen we op uitbreiding van het aantal vogeltellers: in februari organiseren we samen met Vogelwacht Delft en Omstreken een tellers cursus. Een Spreeuw zit aanstekelijk te tierelieren voor m'n raam en dat is toch waar al ons werk mee begint!

Van de redactie

Machiel Brinkhorst

Voor u ligt al weer het laatste nummer van de Aves Visum van dit jaar. Het is weer een uitgave geworden vol met artikelen over de activiteiten binnen de vereniging en over belangrijke of interessante zaken in de Rotta-natuur.

Over het aanbod van artikelen heeft de redactie bepaald niet te klagen. Gelukkig kregen wij ook dit keer van het bestuur de ruimte om meer pagina's te vullen dan oorspronkelijk begroot. Graag willen wij onze trouwe auteurs heel hartelijk bedanken voor de artikelen die zij dit jaar weer geschreven hebben. Zonder jullie deskundige bijdragen zou het moeilijk voor ons zijn om het blad te vullen. In het bijzonder willen we Cor Noorman bedanken voor de prachtige serie van vier artikelen die hij schreef voor het jaarthema "vlinders" op het voorblad van deze jaargang.

Een belangrijk artikel in dit nummer is de inspraakreactie die Jaap van Lien namens Rotta schreef over het Ontwerp Tracé Besluit voor de A13/A16. Bij dergelijke inspraakreacties is het van groot belang dat een vereniging namens een groot aantal leden spreekt. Gelukkig is het ledenaantal van Rotta de laatste jaren fors gegroeid, zodat we meer gewicht in de schaal kunnen leggen.

In dit nummer is te zien dat "Rotta" ook buiten Nederland een begrip is. Misschien wordt het tijd voor een jumelage, of is dat een achterhaald begrip? Recent las ik in de landelijke pers ook koppen als "Stoeptegel vol Rotta-kennis" en ook "Rotta ondergronds". Bij nadere lezing bleek er "Rotterdam" bedoeld te worden, waarbij terug gegrepen werd op de meer dan duizend jaar oude oorspronkelijke naam van Rotterdam. Met de stoeptegel werd bedoeld dat het een dik boek betrof en het ondergrondse sloeg op de ondergrondse infrastructuur van Rotterdam. Stoeptegel dik zal de Aves Visum nooit worden, maar vol met Rotta-kennis staat dit blad zeker. Ondergronds zal Rotta ook niet gaan. Kenmerk van de vereniging is dat we met open vizier de belangen van de natuur in deze sterk verstedelijkte omgeving verdedigen.

Tot slot wil ik u namens de redactie goede feestdagen toewensen en de hoop uitspreken dat u in 2016 weer volop zult genieten van de natuur in onze directe leefomgeving.

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl, bij het kopje "agenda" op de homepage. Hier is ook verdere informatie over de activiteiten te vinden. Even de activiteit aanklikken in de agenda en u weet alles wat u weten moet!

SOMMIGE DINGEN VERANDEREN NOOIT...

In een tijd waarin alles verandert, veranderen wij uiteraard mee. Toch zien wij als assurantiëkantoor dat er ook dingen hetzelfde blijven. Neem nu onze persoonlijke service. Onze klanten kiezen er al jaren bewust voor. En nee, dat is niet altijd duurder dan via internet. Het is wél 100% onafhankelijk en volledig afgestemd op uw situatie. U hoeft zelf niets uit te zoeken. **Hoe makkelijk is dat?**

OORD ASSURANTIËN. EERLIJK IS EERLIJK.

Noorderparklaan 20, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Kinderwerkgroep

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Hans Sanders

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

coördinatorenfunctie vacant

Trefpuntbeheer

info bij
Ad Somers

Trefpunt vrijwilligers

Aria van Ballegoie

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Aad Deurloo

Rotta Communicatie

info bij
Jan Noppers

Rotta Educatie

info bij
Aad Deurloo

activiteiten voor 4 t/m 12 jaar

rotta.jeugd@gmail.com
010 - 511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

hsas22@gmail.com
06 - 40 56 77 69

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl
06 - 27 89 00 77

tellingen flora en fauna

trefpuntrotta@gmail.com
06 - 39 32 11 13

avanballegoie@gmail.com
010 - 455 22 61

promotie en PR-activiteiten

a.j.deurloo@gmail.com
06 - 41 04 35 62

jannoppers@gmail.com
010 - 418 47 76

a.j.deurloo@gmail.com
06 - 41 04 35 62

Regioplannen

info bij
Jaap van Lien

Aves Visum

info bij
Machiel Brinkhorst

jaapvanlien@gmail.com
010 - 511 37 33

verenigingsblad

avesvisumredactie@gmail.com
010 - 511 77 72

Nieuwe leden

mw. Miep Bruin, Rotterdam
mw. Carien Dagnelie, Rotterdam
dhr. Peter Wienbelt, Bergschenhoek
dhr. Gabriel Vink, Schiedam
dhr. A. van Gool, Rotterdam
dhr. Tobias Kersten, Bergschenhoek
mw. Marijke van der Lubbe, Rotterdam
dhr. Henk Starink, Bergschenhoek
dhr. Maarten Rommerts, Rotterdam
mw. Helma Bianchi, Bergschenhoek
mw. Liesbeth Bos Bianchi, Bergschenhoek
dhr. J.A.M. Bergenhenegouwen, Rotterdam
dhr. Leo Loch, Moordrecht
dhr. René van Buuren, Bergschenhoek
dhr. C.E.H. Sarneel, Zevenhuizen
dhr. Maarten Rommerts, Rotterdam

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

De Atalanta, een opportunistische trekvlinder

Cor Noorman

Algemeen bekend is dat een groot aantal vogelsoorten in het najaar wegtrekt om te overwinteren in Zuid-Europa en tot ver in Afrika. Dat ook een aantal dagvlinders wegtrekt, is wellicht minder bekend. Een van de bekendste trekvlinders is de Atalanta. Ieder voorjaar vanaf mei komt hij vanuit zijn oorspronkelijke leefgebied naar Nederland om zich hier voort te planten, maar overwintert hier doorgaans niet.

Herkenning

Wat bij deze relatief grote vlinder direct opvalt, is de oranje-rodde band dwars over de voorvleugel en de gelijk gekleurde band langs de achterrand van de achtervleugel op een zwartbruine ondergrond. Min of meer aaneengesloten tonen deze banden de vorm van een hoefijzer. Hierdoor is de Atalanta onmiskenbaar en niet te verwarren met andere dagvlinders in Nederland. De voorvleugelpunt toont verder nog een aantal duidelijke witte vlekken. In het veld zijn mannetje en vrouwtje niet van elkaar te onderscheiden.

Wat maakt de Atalanta tot trekvlinder?

Het oorspronkelijke leefgebied van de Atalanta ligt rond het Middellandse Zeegebied in Portugal, Spanje en Frankrijk. Je zou zeggen: prima toch, waarom wegtrekken, het is er toch lekker warm en vlinders zijn toch warmteminnende dieren? Klopt helemaal, maar de zomers zijn daar in het voorjaar erg heet en gortdroog. Het vinden van voldoende brandnetels, cruciaal als voedsel voor de rupsen, is onder dergelijke omstandigheden niet gemakkelijk en kost dus veel energie. Om deze ongunstige omstandigheden te ontlopen, trekt een deel van de vlinders die in het voorjaar uit de pop gekomen is de bergen in, waar het koelere en vochtiger klimaat wel geschikt is. Een ander deel trekt naar Noord-Europa waar de zomers relatief warm zijn en er voldoende neerslag valt voor een optimale groei van de Grote brandnetel, de waardplant voor de rupsen van de Atalanta.

Atalanta nectar drinkend uit bloemen van de Vlinderstruik © Cor Noorman

Levenscyclus

In Nederland arriveren de eerste Atalanta's doorgaans vanaf begin mei. Zij hebben maar één doel: zo snel mogelijk beginnen met de voortplanting. Het vrouwtje zet de eitjes afzonderlijk af op de bovenkant van de bladeren, bij voorkeur van jonge brandnetels die groeien op vochtige plaatsen in de schaduw of halfschaduw. De rups vouwt de toppen van het blad naar elkaar toe met spinseldraden tot een soort kokertje, waarin hij zich overdag verschuilt.

Meestal wordt de bladsteel half doorgebeten, zodat het kokertje op een typische wijze naar beneden hangt. Pas 's nachts komt de rups, die variabel van kleur en tekening kan zijn, tevoorschijn om te eten. Na iedere vervelling wordt een nieuwe koker gesponnen. De verpopping vindt meestal ook op de waardplant plaats. Kort na het afzetten van de eitjes, sterven de vlinders na een lange reis van enkele duizenden kilometers van hun geboortegrond; hun taak zit er immers op. De ontwikkeling van ei tot vlinder duurt ongeveer 45 dagen. Dit betekent dat, wanneer we rekenen vanaf begin mei, de eerste generatie Atalanta's zo rond half juni vliegt. Ook zij zullen spoedig voor nageslacht gaan zorgen. Uitgaande van de eerder vermelde ontwikkelingsduur, kan de tweede generatie eind juli, begin augustus verwacht worden. Verreweg de meeste van deze vlinders trekken in de loop van september en oktober weer naar Zuid-Europa terug om daar de winter door te brengen. In Nederland overwintert de Atalanta doorgaans niet, zij kent geen winterslaap en sterft onherroepelijk door bevriezing. Alleen in milde winters kan overwintering succesvol zijn, hetgeen de laatste jaren als gevolg van de klimaatverandering steeds vaker lijkt te lukken.

Algemeen werd aangenomen dat de Atalanta als volwassen vlinder in het Middellandse Zeegebied overwintert. Inmiddels weten we dat dit niet juist is. De Atalanta's die vanuit Noord-Europa daar in de herfst arriveren, beginnen direct met de voortplanting. Er groeien nu wel voldoende brandnetels als gevolg van een gunstiger klimaat. Gedurende de hele winter eten de rupsen door en in de loop van de winter verpoppen zij zich. De eerste vlinders verschijnen dan in het voorjaar. Hiermee is de levenscyclus weer rond. De Atalanta kent dus geen specifieke overwinteringsfase in Zuid-Europa, maar een actieve periode van voortplanting.

Ook Watermunt langs sloten en vaarten is erg in trek bij de Atalanta. © Cor Noorman

Onregelmatige verschijning

Kenmerkend voor trekvlinders is, dat zij meestal een onregelmatig voorkomen hebben. In sommige jaren ontbreken ze vrijwel helemaal, terwijl ze in andere jaren talrijk aanwezig kunnen zijn. Er zijn veel factoren die meebepalen of en wanneer welke trekvlinders veel in Nederland te zien zijn. De omstandigheden uit de landen waar ze vandaan moeten komen en de obstakels en gevaren die ze onderweg tegenkomen, spelen een belangrijke rol. De Atalanta was dit jaar bijzonder talrijk. Tijdens de landelijke

tuinvlindertelling die door de Vlinderstichting voor de zevende maal in het eerste weekend van augustus georganiseerd werd, kwam de Atalanta in vrijwel alle tuinen voor en werd duidelijk de winnaar van de tuinvlindertelling 2015. Dit was sinds het begin van de telling in 2009 nog nooit eerder gebeurd. Slechts eenmaal eerder in 2009, viel die eer te beurt aan nog een andere trekvlinder: de Distelvlinder. Deze komt in het voorjaar zelfs helemaal uit een gebied ten zuiden van de Sahara en legt dus een nog grotere afstand af dan de Atalanta.

De Atalanta kan overal in ons werkgebied waar voldoende nectarplanten aanwezig zijn worden waargenomen. De meeste vlinders worden gezien in de maanden augustus en september als de eerste en inmiddels ook de tweede generatie volop vliegt. Wat nectarplanten betreft zijn ze totaal niet kieskeurig. In bebouwd gebied worden Atalanta's in deze periode, naast andere dagvlinders zoals de Kleine vos, de Daggauwoog en de Gehakelde aurelia, veelvuldig nectar drinkend gezien op Buddleja, ook wel vlinderstruik genoemd. Het behoeft geen betoog hoe deze struik aan haar naam gekomen is. De bloeiwijze van de Buddleja is samengesteld uit honderden kleine afzonderlijke bloemetjes, met elk een eigen nectarkamer. Het kost de vlinders dus erg weinig tijd en energie om in een korte tijd veel nectar tot zich te nemen; zij gaan als het ware van kroegje naar kroegje. Werkelijk uren lang kunnen zij zich op één enkele bloempluim aan de nectar tegoed doen. Vanaf september komt daar voor de Atalanta nog een andere belangrijke nectarplant bij, namelijk Hedera of klimop die dan ook volop bloeit. Deze planten, naast de verschillende soorten distels in het buitengebied, stellen de vlinders in staat om voldoende energie op te slaan om de lange reis naar het Middellandse Zeegebied te volbrengen.

De Atalanta bepaalt zijn leefwijze door de omstandigheden en tracht steeds van de meest gunstige omstandigheden gebruik te maken; een echte opportunist dus.

Geraadpleegde literatuur

De Dagvlinders van Nederland – De Vlinderstichting 2006. Nederlandse Fauna, deel 7
Natuurbericht van 3 augustus 2015, De Vlinderstichting

Excursie Berkheide

Piet Mulder

Op zaterdag 21 november gaan 12 Rotta-ers onder leiding van Henk Zomer en Rien van der Vorm op excursie naar Berkheide tussen Wassenaar en Katwijk aan Zee. We rijden naar de Wassenaarse Slag en parkeren tegenover hotel/restaurant Duinoord. We blijven nog even in de auto zitten tot een gigantische hagelstorm is uitgeraasd. Nou, 3 minuten en de zon breekt door. Strak blauwe lucht is op komst vanuit het noordwesten en dit mooie, stralende weer houden we de hele ochtend.

Het eerste wat we zien is een grote kudde schapen, natuurlijk met een vrolijke herder en een blij kijkende herderin en een waakzame Bordercollie, een hele kudde grasmaaiers. Kramsvogels zitten er volop, een groep Merels is op trek en in het zand zien we de sporen van een Ree en veel konijnenholen. Kennelijk gaat het goed met broer konijn want er liggen overal massa's konijnenkeutels. Opvallend zijn de vele Goudhaantjes en de Duindoorns dragen nog veel bessen. We vragen ons af hoe het komt dat die

Vergezicht over Berkheide © Piet Mulder

bessen nog lang niet weggevreten zijn door de Kramsvogels en de Koperwieken, die nog met velen zijn in dat duingebied. Roodborsten, Huismussen, Pimpelmezen en Koolmezen springen en vliegen van hot naar her. Er staat een heel mooie Spaanse aak of Veldesdoorn met nog van die mooi getekende en belijnde stammetjes. Op die stammetjes zitten veel Korstmossen. Het gebied kenmerkt zich door de vele Corsicaanse dennen. Wonderschoon is de Gekraagde aardster, nog redelijk goed in tact. Veel deelnemers hebben zo'n Aardster nog nooit gezien. Nou, die kunnen ze nu mooi bijschrijven in hun paddenstoelenlijstje. Ook een Russula staat er nog vol trots. Opeens: "kiep, kiep, kiep", de Grote Bonte Specht. We horen ook nog het gelach van z'n broertje, de Groene Specht. De grond is veelal begroeid met mossen; de bekendste zijn het Sterretjesmos en het Bekertjesmos. Galloways houden het gebied open, we zien drie van die kanjers. Heel in de verte grazen een paar Reeën. We horen en zien een Waterral, Meerkoeten en Aalscholvers. Er staat een plant met vruchten gelijkend op kastanjes. De bladeren zijn al weggevoerd. Een Datura of Doornappel, zeer giftig, afblijven dus. Volgens Rien leg je daar een paard mee plat. Helaas hebben we geen paard om dat uit te proberen en niemand stelt zijn lichaam ter beschikking ten behoeve van deze wetenschap. We zullen dus nooit te weten komen of Rien gelijk heeft, doorlopen dus. Voor ons op het pad nemen Vinken een heerlijk bad in een plasje water. Ze spetteren en spatteren en flodderen dat het een lieve lust is, een genot om naar te kijken. Wij houden onze kleren aan, hoewel we drang in ons voelen opkomen om mee te gaan doen. Er staan

Duindoorn © Piet Mulder

Gekraagde aardster © Piet Mulder

twee grote prachtige Kardinaalsmutsen, vol met die mooie rode vruchten, wonderlijk in deze tijd van het jaar. Maar ja, je bent kardinaal of je bent het niet en dat word je niet zomaar. Een Rattelpopulier of een Esp laat met z'n mooie blaadjes dat typische ratelgeluid horen. Katwijk verschijnt in beeld, opvallend is de Soefi-tempel. Het Soefisme is een spirituele richting in de Islam. Het beoogt eenheid tussen alle mensen en ze prediken respect voor ieders religie en cultuur. Tijdens hun eredienst wordt er voor elke religie een kaarsje aangestoken.

Op naar het strand. Een stevige noordwester zorgt voor een ruwe zee met van die heerlijke schuimkoppen. Er lopen grote groepen van die ren-je-rot-vogeltjes rond, Drieteenstrandloperjes. Eén van die vogeltjes heeft maar één pootje. Die kun je dus geen Drieteen meer noemen. Aan z'n overgebleven pootje zit een lang stuk vissnoer. Op het strand liggen veel Wateralgen, rugschilden van inktvissen en visbakken afkomstig van vissersschepen en hier en daar zien we een schoen. Gelukkig hebben we de harde noordwester in de rug, dus het tempo zit er redelijk goed in. In Brasserie De Badmeester is het koffie met het aloude bekende Rottavoer, al of niet met slagroom. In de brasserie zitten enkele Huismussen te smullen van alle koek- en taartrestjes, dit zijn de echte Huismussen. In de regen lopen we terug naar de parkeerplaats. Het rondje Meyendel van 3,5 kilometer houden we voor gezien, dat lopen we wel een andere keer. We hebben genoten van deze tocht: gezellig, mooi weer en veel gezien. Dank aan de roerganger, de gids en aan alle deelnemers. Tot een volgende keer.

Internationale bekendheid, gezien in Duitsland! © Jan Kees Hoek

Rotta Natuurwerk

Rien van der Vorm

Het zomerseizoen ging eind juni van start met het maaien van de hooilandjes in het Koornmolengat (KMG). Ook het natuurpad werd weer beloopbaar gemaakt voor de zomeravondwandelingen. Hoewel het Riet weer dominant aanwezig was, bloeiden er in mei en juni opvallend veel planten zoals Echte koekoeksbloem; een duidelijk teken dat ons maaibeleid succesvol is.

Ook langs de Hennipsloot en in de Wiebertjes zijn de hooilandjes gemaaid. Vanaf september volgt de tweede ronde van maaien en afvoeren. Nu hebben we in de Wiebertjes ons vooraf gestelde doel bereikt: alle in aanmerking komende veldjes zijn gemaaid en zullen nu ook twee maal per jaar gemaaid worden. Opvallend waren hier de paddenstoelen in oktober: Vliegenschwam en Rosse melkzwam onder Berken. Dit duidt op verschraling, het doel waar we hier naar streven. In het KMG ligt verstopt het zogenaamde Goudriaanveldje, een prachtig bloemrijk hooilandje tussen de bomen, te bereiken via twee loopplanken over sloten vol met bagger. Normaliter komt hier niemand en is het onzichtbaar, maar vorig jaar is er na de baggerwerken in de randsloot een opening ontstaan in de bosschage op de Rottedijk. Daarmee is er vanaf de dijk zicht ontstaan op het Goudriaanveld. Wij hebben besloten deze opening door middel van maaien ook open te houden, zodat wandelaars zicht houden op deze mooie plek. Ook gaan we aan dat pad een tekstbord plaatsen zodat duidelijk is wat hier te zien is.

Het Goudriaanveldje vanaf het nieuwe pad © Klaas Verschoor

In november zijn we gestart met het bosbeheer, wilgenhakhout in de Wiebertjes en in december gaan we met een nieuw project aan de slag in het Kooipolderbosje nabij het gemaal De Kooi. Dit bosje is 20 jaar geleden geplant en moet nodig wat worden uitgedund, vooral in de randen, zodat er meer ruimte ontstaat voor kruiden en struiken. Deze zogenaamde mantelzomen zijn belangrijk voor vlinders. Ook zullen er wat open plekken in het bos gekapt worden, zo zullen hier ook struiken kunnen groeien, vooral voor zangvogels is dit belangrijk. Bij het wilgen-hakhoutbeheer sparen we de andere soorten zoveel mogelijk. De Wilgen worden kort afgezaagd, maar groeien weer uit en vormen op termijn mooie stobben. Deze stobben vormen net zoals bij knotwilgen goede voedingsbodems voor insecten en schimmels. Het is trouwens opvallend hoeveel soorten struiken en bomen er spontaan opgekomen zijn in de hakhoutbosjes van de Wiebertjes; er is hier niets aangeplant. Dit jaar hebben we de eerste Es gevonden. Eiken zijn er al wat langer, want Gaaien verstoppen de eikels en vinden ze soms niet terug. Het gevolg: een eikenboom in spe.

Als je een keer wat tijd over hebt, ga dan eens kijken in de Wiebertjes. Vanaf het natuurpad zijn er prachtige doorkijkjes naar het wiebertjespatroon, werkelijk een lust voor het oog. Wel is het verstandig de laarzen aan te doen en natuurlijk je verrekijker mee te nemen. © Klaas Verschoor

Rotta Rangers - de Kerkuil

Ben Huber

Het maagzuur van de uilen kan de botjes en haren van de direct doorgeslikte prooien niet verteren. Uilen spugen daarom meestal elke dag één of twee braakballen uit. In februari gaan we met de Rotta Rangers daar eens lekker in peuteren en kijken wat er op de menukaart van de uilen heeft gestaan.

De meningen over de wijsheid van uilen verschillen. In Griekenland is de uil een teken van wijsheid. De Steenuil wordt nog steeds afgebeeld op de Griekse Euro. Bij ons verschillen de meningen over mijnheer de uil. Zo kennen wij het scheldwoord 'uilskuiken' voor mensen die soms een beetje dom zijn. Jonge uilen zijn daarvoor verantwoordelijk, omdat zij tijdens hun verkenningstocht als takkeling soms van de takken vallen terwijl zij nog niet kunnen vliegen.

Soms lijkt het of een uil naar je knipoogt. De ogen van een Kerkuil staan naast elkaar in een bijna plat gezicht, ze kunnen niet bewegen en dus alleen vooruit kijken. Uilen moeten met hun kop draaien om alles te kunnen zien. Die kop kan zelfs 270 graden draaien. Lang geleden dachten de mensen dat je een uil kon doden door er een paar rondjes omheen te lopen. Het dier zou zichzelf dan de nek omdraaien.

Kerkuil, karakteristiek is het hartvormige gezicht © Chris van Rijswijk

Kerkuilen zijn altijd graag geziene gasten geweest in Friesland. Friese boerderijen zijn vaak versierd met een 'oelenbord'. Witte zwanen en groene planken omlijsten een rond gat, dat door de uilen wordt gebruikt om op zolder te komen. Veel uilengaten in boerenschuren werden dichtgemaakt. Galmgaten van kerktorens werden met gaas afgesloten om duiven en kraaien buiten te houden. Zo werd het voor de Kerkuil steeds moeilijker om geschikte nestgelegenheid te vinden. Daarnaast zijn de ontwikkelingen in de landbouw in het midden van de vorige eeuw van grote invloed geweest op de voedselsituatie en jaagmogelijkheden van de Kerkuil. Heggen, houtwallen, grazige randen en kleinschalige rogge- en haverveldjes gingen verloren. Ook de opslag van ongedorst graan in en rond boerderijen verdween. Het boerenbedrijf werd grootschaliger en minder ecologisch. Mede door een lange strenge winter waren er in 1963 nog maar enkele tientallen Kerkuilen over. Vogelliefhebbers zijn daarom al jarenlang bezig om in geschikte omgevingen grote nestkasten op te hangen. Soms worden de uilen nog extra geholpen door wat graan te strooien om muizen te lokken. Kerkuilen maken sindsdien in toenemende mate gebruik van nestkasten en dat komt ten goede aan hun aantal.

Doordat er aan de buitenste slagpennen veel zacht dons zit, kunnen ze geruisloos op hun prooi aanvliegen en ook nog beter luisteren naar het geritsel van hun prooien. Bij schemering kunnen ze ook goed in de diepte zien en zo de afstand tot de prooi nauwkeurig inschatten. De Kerkuil is de meest nachtelijke vogel onder de uilen. De hartvormige gezichtssluiert fungeert als een soort geluidsontvanger. Achter de sluiert zitten aan beide zijden perfecte oren verstopt. Door het verschil in grootte en vorm van de oren ontstaat een bijzondere luistertechniek waarmee prooien nauwkeurig kunnen worden gelokaliseerd. De ogen spelen bij de jacht dus een ondergeschikte rol. De poten van een uil hebben een teen die kan keren, waardoor de uil met twee tenen voor en twee tenen achter zijn prooi makkelijk kan vastgrijpen.

Kerkuil in volle vlucht © Chris van Rijswijk

De Kerkuil jaagt bijna altijd op muizen. Echte muizen eten planten. Spitsmuizen eten insecten en hebben een heel ander gebit. De menukaart van de Kerkuil varieert, maar bestaat voornamelijk uit Veldmuizen en in mindere mate Bos- en Huisspitsmuizen. Als het lang vriest of als er lange tijd sneeuw ligt, gaan veel Kerkuilen dood. Het valt dan niet mee om muizen te vangen, want die zitten comfortabel warm en moeilijk hoorbaar onder de sneeuw. De Kerkuil eet dan ook Mussen, Spreeuwen en kevers. Soms zijn er zoveel muizen dat men het over een muizenplaag heeft. Om de drie of vier jaar is er zo'n topjaar voor de Kerkuil. Het vrouwtje wordt dan sterk genoeg om veel eieren te leggen. Afhankelijk van de hoeveelheid plantaardig voedsel komt er na een topjaar vaak

een daljaar. Al etend krijgen muizen ook landbouwgif naar binnen. Kerkuilen vangen veel van die muizen en krijgen zo ook dat gif naar binnen waardoor zij sterven.

Veel vogels beginnen pas te broeden als het legsel compleet is. Het vrouwtje van de Kerkuil begint direct te broeden als er één ei is gelegd. Ondertussen gaat ze om de dag door met het leggen van een ei totdat het legsel compleet is. De uilskuikens komen daardoor niet tegelijkertijd uit het ei. De oudste en sterkste kuikens hebben de meeste kans om te overleven. Kerkuilen broeden bij voorkeur op donkere plaatsen, maar zijn niet erg honkvast. Regelmatig zijn er uilen- en roofvogelshows te zien in ons land. Samen met sommige beelden uit de films van Harry Potter ontstaat zo het beeld van een huisdier. Roofvogels en uilen zijn echter geen huisdieren en horen niet in een kooi of show maar in de natuur en dat komt niet uit de 'Fabeltjeskrant'.

Rotta Kapoentjes - Samen er gezellig op uit!

Gert Jansen

Op woensdag 11 november hebben 16 Kapoentjes en hun escorte genoten van de laatste struinronde in de natuur in 2015. Wegens groot succes geprolongerd, volgend jaar gaan we weer met de Kapoentjes op stap.

Vóór de gezamenlijke start werd er door de kinderen van alles bekeken in het Trefpunt. Ons inleidend praatje werd ondersteund door een Power-Point-presentatie, deze diavoorstelling gaf een kleurrijke indruk van de herfst. Deze Kapoentjes weten nu best wel, dat een paddenstoel niet alleen een steel met een hoed is. Waar kun je zwammen vinden? Kun je ze eten? Wat voor functies hebben paddenstoelen? Pas op: niet te veel willen vertellen..... de toehoorders zijn pas 4-5-6 jaar.

We maken 3 groepjes en nemen mee: spiegeltje, loepje, loepotje en zoekkaart. Voordat we uitwaaiëren, lopen we nog even een rondje op eigen grond. Paddenstoelen komen we hier al overal tegen. Onze speurneuzen ontdekten de mini-paddenstoeltjes met gemak. Ook de Witte bultzwammen waren al snel in beeld. 'Ook daar kunnen elfjes op zitten'. Het verhaal van de Stinkzwam vlakbij de voordeur is ieder jaar weer een 'gouwe ouwe': bbaahh..... speurneus dicht! Achter in de tuin ontdekten ze een nestkast van de Bosuil in een boom. Ben deed via zijn mobieltje net of de familie thuis was en liet hun geluid horen. Het *****insectenhotel aan de zijkant van het gebouw hebben we goed bekeken, er waren nog wel een paar luxe kamertjes vrij. Kastanjes lagen er ook nog, rapen maar! De kleverige knoppen hebben we laten zien en laten voelen. Ook de zwarte knoppen van de Es - 'bokkenpootjes' - waren duidelijk te zien. De vruchtjes hingen in bosjes aan de kale takken, net sleutelhangers.

Het bijenhotel bij het Trefpunt werd aandachtig bekeken © Esther v.d. Poel

Onderweg zagen we regelmatig verse molshopen. Zo hebben we de gangen van een Mol geprobeerd te volgen. Die hele kleine zwarte poepjes, die de kids ontdekten, waren van de Regenworm. Als je voor deze ronde een dieren-top-3 zou willen maken, dan stond de Regenworm wel met stip op 1, gevolgd door de Pissebed en als nummer 3 een kleine naaktslak. Van al dit kleine spul is ter plekke genoeg te vertellen en live te zien. Onderweg werden alle stenen en takken omgedraaid 'op jacht' naar deze diertjes. De loepotjes waren op een gegeven moment overbevolkt. Langs het water was veel Riet te vinden. De zaadjes in de pluimen werden met de loepjes goed bekeken. Ze zijn heerlijk zacht en kriebelen bij een ander lekker in de nek. Ook de zaadjes in 'de sigaar' van de Lisdodde hebben we uitvergroot bekeken.

Vlak buiten het Trefpunt ligt een 'houten muur'. Vooral dunnere takken worden gebruikt voor zo'n takkenril: een prachtige schuilplaats voor insecten, kleinere vogels en zoogdieren. We zagen een paddenstoel met hapjes uit de hoed. Voor de kinderen woonde daar een familie Muis met het eten 'voor de deur'. Ook een Buizerd hebben we eerst gehoord en later gezien: Wat kan deze grote roofvogel mooi zweven in de lucht! Nog even aan het eind van de rit de opengepikte Rozenbottels bekeken en daarna naar binnen om wat te drinken en een kaakje weg te werken. Wij – volwassenen en kinderen – zijn weer heel wat nieuwe natuurimpressies rijker geworden.

Overigens is iedereen elke week van harte welkom in en rond ons Trefpunt, Hoeksekade 164, Bergschenhoek. Het hek staat wagenwijd voor u open op donderdag van 10.00 uur - 16.00 uur en op zaterdag van 12.00 uur – 16.00 uur.

SENIORWEB
Cursussen
2016

**Kennismaken met Windows 10?
iPad of Android Tablet
gekocht?**

**Volg een cursus of workshop
Windows 10
Android Tablet
iPad Tablet**

Kijk voor meer informatie op:
www.bergschenhoek.seniorweb.nl
www.berkelenrodenrijs.seniorweb.nl

Aanmelden: seniorwebbergschenhoek@gmail.com

Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Deze keer in deze rubriek maar één onderwerp namelijk onze reactie op het Ontwerp Tracé Besluit voor de aanleg van de nieuwe snelweg A13/A16. De termijn om te kunnen reageren verliep op 5 november. Hier volgt de zienswijze die wij aan de minister zonden:

AANGETEKEND.

Aan de minister van Infrastructuur en Milieu
mevrouw drs. M.H. Schultz van Haegen
p/a Directie Participatie A16 Rotterdam,
Postbus 30316,
2500 GH Den Haag.
Zienswijze OTB A16 Rotterdam

Bergschenhoek, 3 november 2015

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Vanaf de start van de ontwikkelingen rond de nieuwe snelweg, die de verbinding moet vormen tussen de A13 en A16, zijn wij betrokken geweest bij ongeveer alle bijeenkomsten en discussieavonden die in onze regio hebben plaatsgevonden. Al die tijd hebben wij getracht ons bij ons commentaar te beperken tot de zaak waar het voor ons vooral om gaat: het belang van flora en fauna rond de nieuwe weg. Dat past bij de doelstelling van onze vereniging en het gaat dan om een onderwerp waar wij met enige kennis van zaken over mee kunnen praten. Dat wil niet zeggen dat wij geen mening hebben over andere heel belangrijke zaken die een rol spelen bij de komst van de nieuwe weg, kort samengevat: het bekende niet horen, zien of ruiken. Die mening hebben wij wel degelijk maar dat geldt voor heel veel belanghebbende partijen waar wij ook mee samenwerken zoals de bewonersverenigingen, verenigd in het Platform A13/A16. We laten de verwoording van dat deel van de gevolgen voor omwonenden en omgeving graag aan hen over.

Wij beperken ons dus tot natuur en ecologie, tot flora en fauna vooral omdat wij vinden dat daar nauwelijks aandacht voor was in de gevoerde discussie. Veel bijeenkomsten, tot en met de gebiedstafels, werden beheerst door problemen die mensen van de nieuwe weg in de toekomst verwachten te ondervinden. De gevolgen voor vele soorten dieren waren maar moeilijk op tafel te krijgen. Ook het OTB ademt die geest. Ondanks de vele pagina's over de gevolgen voor de natuur, soms in veraf gelegen gebieden, wordt in het OTB vooral aangegeven dat wordt voldaan aan wettelijke eisen! Echte maatregelen om flora en fauna in stand te houden en zelfs te bevorderen worden niet aangekondigd m.u.v. een aantal plas/dras oevers. Wij zijn daar overigens, dat moet gezegd, wel heel blij mee. De functie er van heeft echter niet in de eerste plaats tot doel de biodiversiteit te vergroten maar vooral om te voldoen aan de wateropgave!

Dit ter inleiding! Wij willen nu meer gedetailleerd aangeven wat wij in het ontwerp missen, aan zouden willen vullen of zouden willen veranderen.

Ecologische verbindingen tussen gebiedsdelen aan beide zijden van het tracé

De A13/A16 zal in de toekomst het Schiebroekse Park samen met de parkachtige omgeving van de aanliggende sportvelden isoleren van de Vlinderstrik. M.a.w. de nieuwe snelweg gaat een enorme barrière vormen voor vooral grondgebonden zoogdieren, amfibieën en reptielen. In het ontwerp wordt geen enkele ecologische verbinding tussen deze gebiedsdelen aangekondigd. Dat geldt ook voor het tweede deel van de Vlinderstrik tussen Randstadrail en Oude Bovendijk. Er komen vele verkeersverbindingen tussen de delen links en rechts van de snelweg maar voor geen enkele daarvan wordt vermeld dat er een faunapassage aan wordt verbonden. Dat geldt ook nog voor de verbinding tussen de Overschiese Plasjes en polder Schieveen. Met fauna bedoelen wij zoals gezegd grondgebonden zoogdieren, amfibieën en reptielen, die in het gebied voorkomen. Weliswaar vallen ze niet onder de verbodsbepalingen van de Flora en Faunawet maar art. 2 van de wet noemt wel degelijk de zorgplicht die voor alle dieren geldt. Ecologische verbindingen vallen onder de zorgplicht omdat ze verlies van leefgebied tegengaan. Om te voorkomen dat in de toekomst vele dieren om zullen komen in het verkeer dient de snelweg afdoende afgerasterd te worden en dienen er voldoende mogelijkheden te komen om de snelweg veilig te passeren. Faunapassages dus. Dat vraagt om aanpassing van de volgende verbindingen c.q. onderdoorgangen:

Overschiese Plasjes / Schieveen;

Verlegde Oude Bovendijk/Landscheiding;

Landscheidingsweg; Randstadrail; Zwarte pad; HSL, Bergschenhoekseweg;

Triangelpark Noordelijke Tunnelmond Bergweg Zuid;

Rottedijk Zuidelijke tunnelmond Terbregseveld.

Wij verzoeken U op al deze plaatsen te voorzien in fauna passages en dat bindend vast te leggen in het Tracé Besluit(TB).

Recreaduct Schiebroekse Park/Vlinderstrik

Vreemd genoeg ontbreekt het recreaduct in het OTB. De plankaart maakt er geen melding van en ook in de tekst wordt het niet genoemd. Dat is onjuist. Het recreaduct is door Rijkswaterstaat zelf ingebracht met de mogelijkheid mede te kunnen functioneren als ecoduct. Alleen over de breedte ontstond discussie, niet over het kunstwerk op zich. Nu de regio zich heeft uitgesproken vóór een tenminste 16 meter breed recreaduct wordt dit kunstwerk een integraal onderdeel van de nieuwe snelweg. Tegelijkertijd wordt het een belangrijke ecologische verbinding tussen het Schiebroekse park en de Vlinderstrik voor grondgebonden zoogdieren mits er een tenminste 10 meter brede groenstrook op wordt gerealiseerd. Dan betekent het ook een belangrijke geleidingsstrook voor overstekende vleermuizen. Wij verzoeken u het recreaduct op te willen nemen in het juridisch bindende deel van het TB dus ook op de plankaart, daar tevens aan te geven dat het gaat om een gecombineerd fiets/ wandelpad en ecoduct en het vervolgens ook op die manier te realiseren.

Passage Polder Schieveen

Wij hebben er in de gebiedstafel West voor gepleit om de snelweg niet op het niveau van de N209 aan te leggen maar twee meter lager op polderniveau. Gecombineerd met een bescheiden 2 meter hoge aardenwal tussen polder en weg, beplant met struweel, maakt dat de weg veel minder dominant. Het zorgt ook voor minder in de polder zichtbare beweging, voor minder onrust door strooilicht, kortom zorgt er voor dat weidevogels dichter bij de weg kunnen broeden. De gedachte dat de snelweg door een brede hakhoutzone gescheiden zou moeten worden van de polder is een onzalige. Hakhout biedt uitkijkposten aan roofvogels zodat de weidevogels zich nog verder terugtrekken. Bovendien wordt het hout eens in de 5 jaar teruggezet tot kniehoogte. Het duurt geruime tijd voordat de weg dan weer achter het hakhout verdwenen is! Bijzonder is ook nog dat juist in dit deel van de polder de concentratie van broedende grutto's het hoogst was. Dat houden we graag zo! Dat automobilisten de mogelijkheid zouden moeten hebben om door de coulissen heen te kunnen genieten van de polder, lijkt ons in strijd met de verkeersveiligheid. Wij verzoeken u de snelweg hier duidelijk te scheiden van de N 209, zodat de N209 weliswaar als fietspad, duidelijk de oude landscheidingsdijk blijft en de nieuwe weg daarnaast, twee meter lager, op een meer bescheiden manier kan fungeren als snelweg afgescheiden van de polder door een aarden wal zoals aangegeven.

Tunnel in het Lage Bergse Bos (LBB)

U hebt in het overleg met de vertegenwoordigers van de beide betrokken gemeenten, Rotterdam en Lansingerland, toegezegd de tunnel in het LBB 4 meter verdiept aan te zullen leggen. Dit in tegenstelling tot de oude plannen die voorzagen in een tunnel op maaiveldniveau. Wij zijn daar bijzonder blij mee. Niet alleen omdat de tunnel veel minder dominant aanwezig zal zijn, maar vooral omdat nu de breedte van het werktracé van 200 meter weer teruggebracht kan worden naar de +/- 80 meter die voorzien was voor een verdiepte snelweg in een open bak. Dat scheelt heel wat bomen die nu kunnen blijven staan! De taluds kunnen nu immers veel korter worden. De mogelijkheid om de ons bekende vliegroutes van vleermuizen in stand te houden krijgt daardoor een veel grotere kans van slagen. Het scheelt nogal wat of er 200 dan wel 80 meter overbrugd moeten worden. Mitigatie blijft uiteraard ook dan nog noodzakelijk zeker tijdens de aanleg. Wij zullen angstvallig toezien op een correcte aanpak conform de Flora en Faunawet! In het OTB ontbreekt de verdiepte ligging van de tunnel, er wordt slechts gesproken van een tunnel op maaiveld. Wij verzoeken u in het TB op te nemen dat de tunnel half verdiept, 4 meter onder het maaiveld, wordt aangelegd. Verder dient ook in de omschrijving een veel smaller werktracé opgenomen te worden met een breedte van +/- 80 meter met uiteraard een aanduiding dat de hoeveelheid te verwijderen bomen en struweel naar beneden bijgesteld zal worden.

Tunnelmonden Terbregseveld/Bergweg Zuid Noord

Nu duidelijk is dat er meer ruimte zal ontstaan tussen de Rotte en de uitmonding van de tunnel in het Terbregseveld is het van groot belang dat vastgelegd wordt in het TB dat de vrijkomende ruimte tussen tunnel en Rotte een natuurlijke inrichting krijgt. Op die manier ontstaat er een waardevolle ecologische verbinding kunnen de beide delen van het Terbregseveld. Van groot belang omdat de snelweg op een dijklichaam wordt aangelegd en er geen enkele dwarsverbinding tussen de beide delen ontstaat met uitzondering van de passage langs de Rottedijk! Eenzelfde aanpak vraagt de tunnelmond in het Triangelpark. De verdiept aan te leggen snelweg biedt in het Triangelpark voor grondgebonden zoogdieren geen enkele mogelijkheid om veilig over te steken. De enige uitzondering vormt de ruimte tussen de tunnelmond en de Bergweg Zuid. Ook deze smalle strook dient daarom natuurlijk ingericht te worden zodat er voldoende dekking is voor zoogdieren, amfibieën en reptielen.

Compensatie i.v.m. teloorgang van weidegrond

In totaal moeten er volgens berekeningen in het OTB 17,4 ha. vochtig weiland gecompenseerd worden, waarvan 12,6 ha. i.v.m. de aantasting en teloorgang van delen van de E.H.S. in het Triangelpark. Vermeld wordt dat nog niet vaststaat waar compensatie plaats zal vinden. Wel wordt het Oude land van Strijen genoemd als één van de mogelijkheden. Wij vinden dat een onacceptabele gedachte. Teloorgang van E.H.S. gronden dient ter plaatse gecompenseerd te worden door te trachten de resterende delen van de E.H.S. direct aansluitend te versterken en uit te breiden. Die mogelijkheid is er door Park de Polder, dat ook wordt aangetast, uit te breiden met aangelegde delen van Wilderszijde. Het gaat om laaggelegen en zeer vochtig weiland dat de functie heeft van tijdelijke natuur. De komst van de faunaduiker die is gepland om het Triangelpark te verbinden met het Lage Bergse Bos juichen wij toe maar om goed te kunnen functioneren vraagt een dergelijke voorziening om een robuust achterland waar dieren langere tijd kunnen verblijven. Dat kunt u bereiken door de genoemde uitbreiding van Park de Polder. Hier worden natuur en mogelijkheden voor nieuwe natuur aangetast, hier dient dat ook gecompenseerd te worden. Wij verzoeken u opdracht te geven de compensatie van verloren gaand weidegebied te zoeken maar ook te vinden in de directe omgeving zoals hierboven aangegeven.

Tenslotte, de nieuwe snelweg betekent een geweldige aanslag op de leefbaarheid voor mens en dier in onze al buitengewoon drukke en belaste omgeving. Er zijn en worden verschillende nieuwe natuur- en recreatiegebieden aangelegd. Dat kan er toe leiden dat er zich nog meer dieren in onze omgeving gaan vestigen. De otter, boom- en steenmarter zijn niet ver weg. De vos is er al en heeft een groot leefgebied nodig. De winst van de nieuwe natuur dreigt nu zo maar weer verloren te gaan door een verlengde A16. Wij gaan er van uit dat dit niet uw bedoeling is en vragen u daarom dringend, u in te zetten voor een weg die voor mensen maar zeker ook voor dieren geen bedreiging vormt!

Met vriendelijke groet,
Natuur- en Vogelwacht Rotta,
Namens het bestuur, Jaap van Lien - Werkgroep Regioplannen

Cursus "Vogelherkenning voor beginners" 2016.

Ook in 2016 wordt deze cursus weer gegeven op de donderdagavonden: 17 en 31 maart, 14 en 28 april en 12 en 26 mei. We starten om 20.00 uur en eindigen ca 22.15 uur. Op de zaterdagochtenden na een cursusavond is er steeds een excursie die start op de volgende tijden: 08.00 uur (2x), 07.00 uur (2x), 06.00 uur (2x). De locaties worden op de cursusavonden bekend gemaakt. De steeds vroegere start is omdat de vogels naar mate het vroeger licht wordt ook vroeger gaan zingen en foerageren.

Er is nog plaats voor ongeveer 16 deelnemers. Als u mee wilt doen, wacht dan niet te lang met uw aanmelding. Aanmelding kan door overmaking van het cursusgeld: € 60 voor leden en € 75 voor niet-leden, op rekening NL60TRIO 0254 4052 23, t. n.v. Natuur- en Vogelwacht Rotta. ONTVANGST van het cursusgeld betekent INSCHRIJVING. De kosten zijn inclusief cursusmateriaal. De cursus wordt gegeven in Natuurcentrum Het Trefpunt, Hoeksekade 164 in Bergschenhoek. We hebben een eigen parkeerplaats.

Als je nog vragen hebt, dan kun je altijd bellen: 06-41043562 of stuur een mail naar a.j.deurloo@gmail.com

Mystery Man

© Monica van Kleef

Nu eens geen Mystery Bird maar een Mystery Man. Wie herkent deze doorgewinterde Rotta-er? Hij heeft een dubbele voornaam en loopt bij excursies vaak voorop! De oplossing vind je op pagina 27.

Mossen in het Koornmolengat

Koos van der Vaart

Tot 2011 woonde ik in Pijnacker en via die route werd ik benaderd door het bestuur van Rotta. Het wilde de mossen meenemen in een inventarisatie van alle planten in het Koornmolengat en ze hadden gehoord dat er in Pijnacker een mossenman woonde. Ik woonde toen al in Dordrecht, maar met de verleiding dat er in het Koornmolengat ook veenmossen groeiden was ik snel gevangen. Die zie ik in de Biesbosch en in de duinen nauwelijks. Ik heb met veel plezier deze inventarisatie in dit unieke stukje natuur uitgevoerd.

Mossen groeien overal, alleen zout water wordt gemeden. Het zijn planten zonder vaatstelsel en zonder echte wortels; ze nemen voedsel direct via de blaadjes op. Ze zijn daardoor erg gevoelig voor veranderingen in de luchtkwaliteit. Mossen planten zich voort via sporen die in kapsels worden gevormd, kleine capsules die vaak op een steeltje boven de plantjes uitsteken. Soms heb je die kapsels nodig om een soort echt te herkennen. Mossen kunnen zich vaak ook ongeslachtelijk voortplanten, via speciale broedlichamen, of gewoon door afbrekende stukjes plant. In het Koornmolengat groeit bijvoorbeeld breekblaadje, dat blaadjes loslaat die het mos helpen verspreiden.

Mossen zijn meestal klein en het vergt oefening om ze te herkennen. Het gaat om details als de vorm en de stand van de blaadjes, de aanwezigheid van een nerf, en als die er is, hoe ver die doorloopt en hoe dik die is, de tandjes langs de bladrand, de nerf die soms als een witte haar uitreedt, de aanwezigheid en de vorm

Roodviltmos © Koos van der Vaart

van broedlichamen. Met een vergrootglas van 10x kom je een heel eind, maar voor sommige soorten geldt dat alleen een microscoop uitsluitend kan bieden. Er zijn ongeveer 650 soorten mos in Nederland, dus het is wel overzichtelijk. Dat laatste geldt ook voor de mensen die deze hobby met mij delen. De Bryologische en Lichenologische[1] Werkgroep (BLWG) kent ongeveer 450 leden. Op www.verspreidingsatlas.nl kan iedereen zien waar welke mossen in Nederland zijn gevonden, gebaseerd op data die soms tot 1800 teruggaan.

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen aannemingsbedrijf
Punt B.V.

Zoals altijd bij een inventarisatie heb ik bij de BLWG opgevraagd welke soorten mos historisch bekend waren uit het Koornmolengat. Dat bleken er 24 te zijn. Behalve de veenmossen vormde Elzenmos op die lijst een trekpleister. Dat is een levermos dat ik in Nederland nog nooit had gevonden. Levermossen vormen een eigen afdeling in het plantenrijk, naast de Bladmossen waar we vaak het eerst aan denken als we het over mossen hebben. Levermossen hebben soms geen stengel met blaadjes, maar lobben (Elzenmos is er zo een) en als ze blaadjes hebben zien die er vaak curieus uit: met drie toppen, of dubbel uitgevoerd en meestal zijn ze kwetsbaar. Bladmossen neem ik mee in een envelopje, maar levermossen vaak in een doosje om ze niet meteen stuk te persen.

In totaal ben ik 8 keer in het Koornmolengat geweest voor de inventarisatie, ruim 20 uur in het veld. Een mos is snel gemist, maar ik heb er wel vertrouwen in dat ik redelijk volledig ben geweest. Het was erg leuk om te doen, en af en toe ook wel spannend, de ondergrond is soms erg zompig en ik heb veel baat gehad bij de stok die ik vaak ook in de Biesbosch bij me heb om even te peilen of de ondergrond wel stevig is.

Spaghnum fimbriatum © Koos van der Vaart

Ik heb uiteindelijk 51 soorten mos in het Koornmolengat gevonden, en nog 11 extra in de schil daar direct omheen. De veenmosvelden voldeden aan de verwachting, en het Elzenmos heb ik inderdaad gevonden in fraaie populaties. Zoals wel vaker met mossen, groeiden de belangrijkste soorten op onverwachte plekken. In het verslag aan het bestuur heb ik laten zien waar de twee Rode Lijst soorten (Kwetsbaar) Elzenmos en Glanzend Maanmos groeien, allebei levermossen. Ze groeien daar in het Koornmolengat uitbundig. De veenmosvelden springen meer in het oog, maar die twee levermossen herinner ik mij het levendigst.

[1] Lichenologie is de leer der korstmossen, dat zijn geen planten maar zwammen die met algen een symbiose zijn aangegaan.

Terugblik op 32 jaar Rotta: Nestkasten

Rien van der Vorm kijkt terug op 32 jaar Rotta. Deze (laatste) keer een verslag van Rien over nestkast-activiteiten in 1983 (met dank aan Joop, Eduard, Nico).

Onze vereniging heeft al enkele jaren nestkasten hangen, zoals mezenkasten in de Bleiswijkse Zoom en Torenavalk- en Steenuilenkasten bij particulieren, boeren e.d. Maar de controle op en het onderhoud van die kasten was de laatste jaren wat in de verdrukking gekomen, ook de gegevens zijn niet goed bijgehouden.

Voor 1983 is afgesproken dat andere mensen het werk aan de kasten en het ringen van de jongen zouden gaan verzorgen, en dit is ook gebeurd. Bij de eerste inspectie op 30 januari 1983 werden er in de Bleiswijkse Zoom, waar oorspronkelijk 50 kasten waren opgehangen, nog maar 13 kasten aan de bomen gevonden! Veel kasten lagen onder de boom of waren door andere mensen gevonden en bij ons afgeleverd. Na reparatie hadden wij op 12 februari toch weer 40 kasten opgehangen. Maar helaas, bij de eerste controle op 16 april misten wij in de omgeving van het zwembad al 2 kasten. Het van de bomen afslaan van nestkasten in die omgeving ging door tot 6 juni. Toen waren er van de 15 kasten daar 9 verdwenen. Door dit soort dingen zakt de moed je wel in de schoenen, maar gelukkig ging het daarna beter. In het drukke gedeelte van het gebied, tussen de Lange Vaart en de Merenweg, zijn er tot nu toe geen kasten verdwenen, zodat wordt vermoed dat we te maken hebben gehad met een vandaal die in het geniep in het stille gedeelte zijn heldendaden heeft verricht.

Nu de resultaten tot heden, 12 juli:

Eerst de kool- en pimpelmezen. We begonnen met 40 kasten, waarvan er 9 verdwenen, vaak met nest en eieren. Er zijn 25 kasten bezet met eieren. Van 5 stuks daarvan zijn de nesten verlaten en er is één kast gevonden met dode jongen. Uiteindelijk zijn er uit 19 kasten 81 koolmezen (9 nesten) en 87 pimpelmezen (9 nesten) uitgevlogen. Ook een spreeuw heeft 3 jongen groot gebracht.

Dan nu de grote kasten. Er worden 20 Torenavalk-kasten door ons gecontroleerd, al of niet eigendom van Rotta. Bezet waren 11 kasten. In een daarvan lagen maar 2 eieren die niet zijn uitgekomen, omdat het vrouwtje waarschijnlijk omgekomen is. Uit één kast waren de jongen ons te snel af, zodat we van 9 kasten de jongen konden ringen. Dit werd gedaan door de heer Cees Stam. Totaal 50 vogels inclusief 3 in de kerktoren van Berkel.

Dit jaar hadden we voor het eerst ook Steenuilen in een kast, namelijk 3 jongen aan de Oosteindseweg in Berkel (nu al jaren een woonwijk zonder uilen!); deze zijn ook geringd. Op hetzelfde adres zaten ook 4 jonge Ransuilen in een hoog kraaiennest; ook deze 4 zijn geringd, evenals 3 jonge Wielewalen in de Bleiswijkse Zoom.

Terug kijkend kunnen we zeggen: het was veel werk, maar erg leuk. Volgend jaar hopen we dan ook weer met het nestkastenwerk door te gaan.

Actuele stand van zaken nestkasten

Tegenwoordig hangen er geen nestkasten voor Kool- en Pimpelmezen meer in de Bleiswijkse Zoom. Het bleek steeds moeilijker om mensen te vinden die het controleren en onderhouden van de kastjes voor hun rekening wilden nemen. Bovendien nam het aantal bezette kastjes in de loop der tijd af, omdat de vogels zelf voldoende nestgelegenheid konden vinden. Het bos werd immers ouder en er kwamen meer dikke bomen met natuurlijke holtes. Er hangen alleen nog enkele kastjes voor educatieve doeleinden, maar deze worden niet meer onderhouden en de broedgegevens worden niet meer bijgehouden. Tijdens excursies wordt soms nog wel even stil gestaan bij deze kastjes.

Rotta Rangers - Paddenstoelenexcursie

Gert Jansen

De weerman sprak 's avonds van een nazomerdag met een vrij hoge temperatuur. Kortom: voor onze 32 Rangers was het op zaterdag 31 oktober een heerlijke dag om te gaan speuren naar paddenstoelen. Er waren naast de superspeurders zelfs 2 Oostenrijkse gast-Rangers en een bioloog in spé aanwezig. Ruim een week geleden hebben we dit gebied '-voorgelopen'. Wat een vracht herfstbladeren lag er nu op de grond. Altijd een leuke aanleiding om te vertellen waarom de bladeren kleuren en waarom de boom ze laat vallen. Door die kleurrijke blad-laag was het nog moeilijker om kleinere paddenstoelen, die uit de grond komen, te vinden. Ondanks de prachtige camouflage werden er heel wat door onze speurhonden ontdekt.

In zijn inleiding had Ben al wat verteld waar we paddenstoelen kunnen vinden. Raak ze niet aan want je weet nooit of ze giftig zijn en laat ze lekker staan. Gebruik je loepje vooral voor de hele kleintjes en schuif je spiegeltje onder de hoed om te kijken of het een plaatjes- of gaatjeszwam is..... en geniet van al die verschillende zwammen. Onderweg zagen we een groot aantal Witte nevelzwammen in een halve kring staan. Rond Halloween is een heksenkring zeer actueel. Onze paddenstoelenskundige Fungi schrijft hierover: *Bij sommige soorten paddenstoelen groeit er uit een spore een zwamvlok waarvan de schimmeldraden even snel in alle richtingen groeien. Als de paddenstoelen boven de grond komen, dan staan ze min of meer in een kring. Vroeger dacht men dat een heksenkring ontstond doordat heksen op die plek een rondje hadden gedanst. Het verhaal ging dat op de plekken waar de heksen hun voeten neerzetten paddenstoelen groeien.* Dit is hoe de heksenkring aan zijn naam komt.

Geweizwammetje © Carlo Schep

Paddenstoelen vind je overal. Toch vallen ze het meeste op bij dood (groen bemost) hout, zoals takken, omgevallen bomen en boomstronken. Deze groep (saprofyten) fungeert als stofzuiger/opruimer in de natuur. Soms zijn bomen en paddenstoelen 'vrienden' van elkaar. Denk daarbij aan de Vliegenschwam - rood met witte stippen - en de Berk. De draden van deze zwam vlechten zich om de wortels en zorgen ervoor dat de worteltoppen meer voedsel kunnen opnemen. De Berk levert weer suikers, zodat de zwam sneller groeit. Deze samenwerking wordt symbiose genoemd. En onze Rangers hebben de Vliegenschwam in verschillende stadia ECHT gezien. De zwam begint als een wit vlies

ingepakt 'heksen-ei'. Door de groei scheurt het witte vlies in stukjes en zie je al bij jonge Vliegenschwammen de witte stippen. Noem het maar rustig: het toppertje van de dag, de kinderen noemden deze paddenstoel de 'Wauw-zwam'.

Witte kluiwzwam © Carlo Schep

Soms zijn zwammen en bomen elkaars vijand. Zo 'molt de Echte honingzwam een boom helemaal van binnen uit' (parasieten). Weet je wat ook een coole paddenstoel is: de Geschubde inktzwam. Als deze paddenstoel uitgebloeid is, dan zit er een zwart vloeibaar laagje op: de inkt. Je kunt dan met een stokje van alles schrijven of tekenen. We vonden deze zwam op een grasveldje vlakbij een picknick-tafel: een mooi plekje om wat te drinken en wat creatiefs met de inkt te doen. Onze paddenstoelenexperts hebben onderweg heel wat namen genoemd. Ik noem er nog een paar: Geweizwammetje, Witte kluiwzwam, Gewone berkenboleet (zeldzaam), Houtknotszwam (zwart), Duivelsoor en de Echte tonderzwam. Zoek al die namen met uw (klein)kind eens op via Google-afbeeldingen en ik weet zeker dat er gereageerd wordt met: 'Die hebben we echt gezien'.

Er waren deze natuurronde verschillende kinderen voor het eerst met de Rangers op stap. Eén van de vaders reageerde als volgt: *Ik heb genoten van alle kennis en prettige begeleiding van de kinderen: niet te strak en niet te los. Ook mijn zoon (8) was enthousiast en ik zal hem een volgende keer met een gerust hart toevertrouwen aan de begeleiding van Rotta. Nogmaals bedankt voor de leuke middag en wat jullie de jeugd bieden!*

Leiding en fotografen bedankt voor deze super-zwamdag. Ook Fungi Cor bedankt voor de tip om met de Rangers in deze regio te gaan genieten van paddenstoelen.

Gewone berkenboleet © Carlo Schep

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Zuidplas

Arend Hoogeveen

In de Zuidplas zijn met name de ontwikkelingen in de Nessel-polder en de Eendragtspolder interessant om te volgen en in de discussies daarover het Rotta-geluid te laten doorklinken. Daarnaast werkt het College van de gemeente Zuidplas aan de totstandkoming van een Visie op Recreatie, met name wordt hier gefocust op het recreëren in de buitengebieden van de Zuidplas- en omliggende polders. De keuzes die daarin worden gemaakt, zijn ook van invloed op de natuurwaarden. In dit artikel worden de ontwikkelingen in de Nessel- en de Eendragtspolder toegelicht, de eerste concept-Visie op Recreatie van de gemeente Zuidplas staat in januari op de agenda van de gemeenteraad, hierover ook nog even de tussenstand.

Nessel-polder

Een particulier heeft plannen om in de Nessel-polder (in de randen van het Nesselbos aan) een boerderij te bouwen en daarin bedrijfsmatig geiten te houden, een kleinschalig productiebedrijf dat voor iedereen toegankelijk is en daarnaast een horeca- en recreatieve functie krijgt. Wij vinden dit geen wenselijke ontwikkeling. De Werkgroep Natuur van Rotta voert, in nauw overleg met de beheerder van de Nessel-polder Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H), sinds jaren natuurbeheerwerkzaamheden uit in de bospercelen van de Nessel-polder. We richten ons daarbij op behoud en versterking van de natuurwaarden. Concreet betekent dit dat er een verschraving wordt nagestreefd waarmee de biodiversiteit wordt verbreed. Zo worden bijvoorbeeld de bospercelen fasegewijs uitgedund waardoor ondergroei tot wasdom kan komen en zijn er vlinderstroken in de randen van het bos aangelegd. De resultaten van deze werkzaamheden zijn bemoedigend en hoopgevend.

Volgens het Bestemmingsplan Oud Verlaat (te vinden op www.zuidplas.nl) rust op de Nessel-polder een bestemming als extensieve recreatie & natuur. Deze bestemming wordt omschreven als 'vormen van openluchtrecreatie waarbij in het algemeen het verlangen naar rust voorop staat en het aantal recreanten per oppervlakte-eenheid beperkt is' alsmede 'dat deze gronden zijn bestemd voor de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de landschaps- en natuurwaarden'. Uit de verschillende toelichtingen op dit bestemmingsplan blijkt het belang van de natuurwaarden van dit kwetsbare stukje polderlandschap. Onder andere wordt beschreven dat de Nessel-polder goede mogelijkheden heeft voor de ontwikkeling van een ecologisch waardevol bos.

Herfst in het Nesselbos © Arend Hoogeveen

En dat is vastgesteld dat het ruimtelijk aaneengesloten gebied, dat wordt gevormd door de Rottemeren en omgeving, een schakel is in de grootschalige verbindingzone tussen het Groene Hart/Bentwoud en de Krimpenerwaard/Biesbosch. De Nessel-polder zal een concentratiepunt van natuurontwikkeling binnen de ecologische verbinding kunnen gaan vormen.

In ambtelijke taal wordt het streven naar deze duurzame natuurwaarden en extensieve recreatie omschreven als 'het voorkomen en afwentelen van negatieve ecologische, economische en sociale effecten in tijd en ruimte'. In jip-en-janneketaal: in het gebied mag niet worden gebouwd en er mogen geen (recreatieve) activiteiten plaatsvinden die een aanzuigende werking van veel publiek tot gevolg hebben. Een geitenboerderij met recreatie- en horecavoorzieningen past dus niet in het huidige bestemmingplan voor de Nessel-polder!

Het bestuur van Rotta heeft de gemeente Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren (= privaatrechtelijke eigenaar) per brief over het bovenstaande geïnformeerd en daarbij het ecologische en natuurbelang van de Nessel-polder benadrukt. Volledigheidshalve moet wel gezegd worden dat de indruk bestaat dat de gemeente Zuidplas genegen is het huidige bestemmingsplan aan te passen om daarmee de mogelijkheid van een geitenboerderij te faciliteren. Mocht dat gaan gebeuren dan is er in die procedure de mogelijkheid om beroep en bezwaar aan te tekenen. Rotta zal zich sterk maken om de huidige bestemming te bestendigen en heeft aangeboden creatief mee te willen denken over alternatieve oplossingen.

Eendragtspolder

Zoals ik in de vorige Aves Visum al heb geschreven wordt ten behoeve van het WK roeien in augustus 2016 het waterpeil in de roeibaan met ongeveer 1 meter verhoogd. Dit heeft tot gevolg dat de moerasedlandjes ongeveer 20 cm. onder water komen te staan. Om te voorkomen dat broedende vogels op die eilandjes worden verstoord, heeft de gemeente Rotterdam opdracht gegeven te onderzoeken wat de impact op de waterkwaliteit, flora en fauna is wanneer het waterpeil vóór februari 2016 - dus voor het broedseizoen - wordt verhoogd, waarmee wordt voorkomen dat vogels er nesten gaan maken. In de opdracht is expliciet opgenomen dat het onderzoeksbureau de Natuur- en Vogelwacht Rotta inhoudelijk consulteert, dit overleg heeft ook daadwerkelijk plaatsgevonden met Garry Bakker. Natuur- en Vogelwacht Rotta stelt zich op het standpunt dat dit een stabiele(re) situatie creëert en de voorkeur heeft boven het pas laat in het broedseizoen verhogen van het waterpeil. In het onderzoek is de vervroegde peilopzet getoetst aan de Flora- en Faunawet, met name ten aanzien van op de grond broedende vogels en de eventuele aanwezigheid van de zwaar beschermde Rugstreeppad. Deze laatste is tijdens het onderzoek in het gebied niet aangetroffen en er zijn geen broedvogelsoorten die jaarlijks terugkomen op eerder gebouwde nesten. Aanbevolen wordt om de kwaliteit van het in te laten water uit de Hennipsloot gedurende het gehele inlaatproces scherp in de gaten te houden, zodat dit geen negatieve effecten heeft op de nutriëntenbelasting (verontreiniging). Inmiddels is, vanwege de huidige goede kwaliteit van het water in de Hennipsloot, begonnen met het inlaten van water en staan de eilandjes bijna onder water.

Medio november stonden de moerasedlandjes al bijna onder water. © Arend Hoogeveen

Het dossier 'Eendragtspolder, inrichting 9 ha langs de Hennipsloot' is inmiddels voortvarend opgepakt door het Recreatieschap Rottemeren. Belangrijkste reden hiervoor is de wens van de Roeibaan om een deel van de 9 ha. te gebruiken voor parkeren tijdens grotere evenementen. Aanvankelijk claimden zij de helft (4,5ha) als parkeerterrein, echter B&W van de gemeente Zuidplas heeft dit beperkt tot maximaal 2 ha, de resterende 7 ha wordt dus bestemd voor recreatief en natuur-gebruik. Een eis van de Raad van de gemeente Zuidplas was dat er ten aanzien van de inrichting van dit deelgebied een breed draagvlak dient te zijn bij bewoners van de Eendragtspolder in Zevenhuizen en andere belanghebbenden. In oktober en november heeft ten behoeve hiervan een viertal bijeenkomsten plaatsgevonden waarvoor de belangrijkste stakeholders, alsook belanghebbende bewoners en ondernemers van Zevenhuizen uitgenodigd waren. Natuur- en Vogelwacht Rotta is één van deze stakeholders en samen trekken wij in deze op met het Platform Mooi Zuidplas, het Platform Herinrichting Eendragtspolder, de Stichting Rotte-verband en de Belangen-groep Oud-Verlaat. Gezamenlijk hebben we een schets van een mogelijke invulling ingebracht, zie de website www.rotta-natuur.nl. Het betreft dus de inrichting van zowel het 2 ha grote parkeerterrein als de overige 7 hectare. Op basis van de inspraaksessies en een cultuurhistorische studie over het gebied, heeft het bureau Hofstra|Heersche Landschapsarchitecten een schetsontwerp gemaakt. Dit ontwerp is op 26 november voorgelegd aan zo'n 80 inwoners van Zevenhuizen en de stakeholders. Kern van het ontwerp is dat de totale 9 ha polderland een open en groen karakter (inclusief een 'groen' parkeerterrein) blijft houden, er geen verlichting komt, ruimte is voor ecologie en extensieve recreatie

(wandelen, fietsen, spelen/sporten in een natuurlijke omgeving, et cetera). Hoewel er nog wel wat kritische opmerkingen waren, is er bij de aanwezige bewoners een breed draagvlak voor dit concept schetsontwerp. Dit schetsontwerp wordt in december eerst voor besluitvorming voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur en vervolgens aan het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren. De uitvoering vindt gefaseerd plaats. Om voor het WK Roeien in 2016 van het parkeerterrein gebruik te kunnen maken, wordt al op korte termijn met de aanleg hiervan begonnen, de inrichting van de overige 7 ha zal naar verwachting in 2017 gerealiseerd worden.

Een breed draagvlak bij bewoners en stakeholders voor het schetsontwerp van de 9 hectare. © Arend Hoogeveen

Visie op Recreatie gemeente Zuidplas

In de op 1 september in de gemeenteraad behandelde discussie-nota 'Tuin van de zuidelijke Randstad' heeft de verantwoordelijke wethouder een eerste aanzet gedaan om te komen tot een Visie op Recreatie. Kern in deze nota is dat de gemeente Zuidplas de inwoners en toeristen/bezoekers een plek bieden waar zij uitgedaagd worden om op sportief gebied in de natuur- en recreatiegebieden te recreëren. Hierbij ligt de focus, ik citeer: . . . *op iedereen die binnen een fietsafstand van 25 kilometer van Zuidplas woont dan wel verblijft. Door de polders en uitgestrektheid van het groen in Zuidplas tussen de omliggende verstedelijkte gebieden moeten wij zorgdragen dat wij een gemeente zijn waar het plezierig wonen en werken is.* Het Platform Mooi Zuidplas heeft op verzoek van wethouder Van Woudenberg een eigen visie op recreatie opgesteld, hierin zijn ook de door Rotta gewenste natuurdoelstellingen opgenomen. Op basis van deze visie - dat als rode draad heeft dat het mooie en vooral groene polderlandschap behouden blijft - is het Platform intensief in gesprek met de wethouder Van Woudenberg. Meerdere aspecten hieruit heeft hij overgenomen. Op 4 november heeft er een brede participatie-avond plaatsgevonden voor belanghebbenden en stakeholders. Het Platform is daarbij in de gelegenheid gesteld om haar Visie te presenteren. De wethouder heeft het voornemen om in januari een eerste concept-visie aan de gemeenteraad te presenteren. Zie voor de Visie op Recreatie van het Platform op www.mooizuidplas.nl.

Schetsontwerp 9 hectare in Eendragtspolder. © Arend Hoogeveen

Spotter

Vrij in de natuur en je wil wat . . .

Elke donderdagmorgen gaat een ploeg van ongeveer 15 mensen ons werkgebied in. Het zijn de Rotta-ers van de Werkgroep Natuur die er met de zeis, strijkel, rijf, hiep, handhei, slegger, riek, bats, hooivork, jirizaag, Japanse zaag, stokzaag, pistoolzaag, beugelzaag, takkenschaar, Zweedse rodax, haakse heggeschaar en - niet te vergeten - een onverwoestbaar goed humeur op uittrekken om de natuurpareltjes in ons werkgebied nog mooier te maken dan ze nu al zijn.

Ze noemen en voelen zich vrijwilliger, maar op de keper beschouwd zit in dat woord een wat rare tegenstelling, vrij versus willig: je kunt gaan en staan waar je wilt, maar je bent daarbij ook volgzzaam. Met andere woorden, je doet gewoon wat een ander zegt wat je moet doen. Hoe vrij ben je dan feitelijk om te doen wat je wilt! Ze lijden er echter niet onder, aan hun arbeidsmoraal mankeert niets. Ze werken zich letterlijk (meer dan) drie slagen in de rondte. En met de beloning - een paar kopjes koffie of thee en eens per jaar een Chinese maaltijd - voelen ze zich de koning te rijk, menig werkgever zou hier jaloers op zijn. Geen woorden maar daden is het devies van dit nijvere natuurliefhebber.

De mannelijke, seniore adulten zijn verreweg in de meerderheid. En ook al denken sommige dat ze er nog uitzien als een adonis, je ziet toch wel degelijk dat de jaren gaan tellen. Het steunen en kreunen is niet van de lucht en overschreeuwt af en toe het vogelengezang. Maar, het moet gezegd, vergeleken bij de 'enig echte senior' (met veel respect, de 80 gepasseerd!) zijn het over het algemeen nog adolescenten die in (de pubertijd van) hun tweede jeugd verkeren. En de aanwas in het afgelopen jaar - een aantal is zo rond de 40 jaar - is nog maar net uit het ei gekropen, juvenielen die zich nauwelijks van het nesthaar hebben ontdaan. De twee feminiene krachtpatsers zijn - helaas - sterk in de minderheid, maar vlak ze niet uit, ze staan hun mannetje en nemen vaak meer hooi op hun vork - of beter gezegd riet op hun riek - dan menige masculiene zwoeger. Hopelijk krijgen zij ook nog eens versterking van hun eigen kunne, want dit vrouwelijke landwerk blijft een oogstrelend beeld. Victor Hugo (les Contemplations: 'Mors') zag er in 1856 al de schoonheid van in:

Ik zag de maaister, ze stond in het veld.

Ze maaide en oogstte of haar dagen waren geteld,

De invallende schemering had de donkere gedaante bereikt

En vanuit de schaduw, waar alles altijd bevend derwaarts wijkt,

Stond een man naar de blikkerende zeis te kijken.

Ja, mannenbroeders, daar sta je dan en moet je het mee doen. Ook al werk je nog zo hard, het is toch altijd weer het vrouwvolk dat in het zonnetje staat en 'de man' in haar schaduw. Maar niet getreurd, recent onderzoek van het CBS heeft uitgewezen dat in Nederland mannen gelukkiger zijn dan vrouwen, dat geeft de burgerman weer moed!

In de club kun je zowel waterminnende en watermijdende vrijwilligers onderscheiden, nathalzen en droognekken zullen we maar zeggen. De droognekken zijn verslaafd aan de buienradar en schitteren door afwezigheid of humeurigheid bij nattigheid en hebben preventief steevast het regenpak al aangetrokken als er alleen nog maar een spatje regen wordt voorspeld. Ze hebben echter te laat in de gaten dat ze, of het nou regent of niet, toch net zo nat worden als zonder zo'n voor water 'ondooraalbaar' pak. Daarentegen leven de nathalzen op als het met bakken uit de lucht

valt. En als het dan een keer niet regent, dan zorgen ze er zelf wel voor dat ze tot op het hemd doordrenkt worden. Het maakt ze niet uit of het door het zweten komt van het harde bikkelen of op een andere wijze het niet droog kunnen houden. Desnoods verzinnen ze een spelletje om nattigheid te voelen. Als de nieuwe 'onzinkbare' Rotta 4 voor de eerste keer in het Park de Polder in gebruik wordt genomen, doen ze alsof ze op de Titanic gaan varen. Met veel bombarie en getouwtrek naar de overkant, althans dat was de bedoeling. Nog maar net in het schuitje, duikelt zo'n nathals vanaf de voorplecht in één beweging zo de plomp in: kopje onder, wat een Bak! Hilariteit en gejuich alom, want een nat pak is toch wel het ultieme lot om trots op te zijn, en je voelt de afgunst bij de droognekken! Maar hoe je het ook wendt of keert, aan het eind van de morgen komen zowel de nathalzen als de droognekken als een verzopen kat - maar met een droge en dorstige strot - weer bij het Trefpunt aan. En daar zijn als beloning de bakkies pleur en slobberthee van Jan de Kantineman weer goed voor!

Vanaf de voorplecht in één beweging zo de plomp in: kopje onder, wat een Bak! © Klaas Verschoor

Onlangs heeft één van hen zichzelf benoemd tot *Manager van alle Hopen (oud en nieuw)*. Het gemaaide Riet wordt bij elkaar gerijft en vervolgens op zogenaamde broeihopen gegooid waarin micro-organismen en ander (on)gedierte zich weer thuis voelen: Hoop doet leven! Gezien vanaf het natuurplek in de Wiebertjes lagen enkele broeihopen hinderlijk op een hooiveldje of belemmerden de doorkijk naar het ◇-patroon. Letterlijk een probleem van gewicht en om dit met beleid op te lossen heb je zeker wel een Manager van alle Hopen (oud en nieuw) nodig! En het moet gezegd, Herman de Ho(o)pman kwijt zich uitstekend van zijn taak (en wil dit ook graag horen). Je moet nu wel twee keer kijken - sowieso aan te raden in de Wiebertjes - om er nog een broeihoop te ontdekken.

Ook komt het nog wel eens voor dat de natuurwerkers te enthousiast aan het zagen, maaien, rijven, rieken, hopen, enzovoort zijn. Sommige moet je aan het eind van de ochtend letterlijk aan de haren (voor zover ze die nog hebben) uit het bos of moeras trekken om ze tot stoppen te dwingen. En 'in het veld' hoor je steeds vaker discussies (volgens sommige functioneel werkoverleg) of er een Berk (heilige boom) al dan niet moet/mag worden omgezaagd of bijvoorbeeld het riet langs de kant van een sloot nou wel of niet mag worden gemaaid. Het valt niet mee om in je eentje een ploeg van 25 natuurvorsers op het al dan niet rechte natuurplek te houden. Om wildgroei en uitwassen te voorkomen heeft de in 2014 ingestelde *Stuurgroep Natuurbeheer* onlangs het *Natuurbeheerschema* aangescherpt en daarbij voor elk natuurgebiedje een *Gebiedscoördinator* benoemd en voor de Wiebertjes per deelgebied (houtrillen, griendje, hakhoutbeheer en hooilandjes) ook nog een *Typebeheerder*. Met deze 'functionarissen' en de Manager van alle Hopen (oud en nieuw) heeft de kleine Grote

Roerganger nu een volwaardig *ManagementTeam* tot zijn beschikking! Zo wordt het steeds professioneler, temeer er de laatste tijd in toenemende mate gemotoriseerd (met de nodige herrie) wordt gemaaid en gezaagd. Het is niet te hopen dat dit MT de *ruimtelijke ordening* (te) letterlijk gaat invullen, er is altijd verkondigd dat het niet te netjes mag worden en dat rafel(riet)randjes juist de kracht zijn van deze pareltjes. Het zou toch zonde zijn als de spontaan opkomende ideeën en invallen steeds weer de al dan niet drassige grond in worden gestampt: op Hoop van Zegen!

Per slot van rekening bepalen die toch voor een groot deel de charme, sfeer en saamhorigheid in deze buffelende Rotta-familie die zich - weliswaar niet met een kluitje maar met een zeis, rijf of riek - iedere donderdag het Riet laat insturen, maar er altijd weer voldaan en als herboren uitkomt. Iedere van hen kan - in lengte van de door hem-/haarzelf te bepalen jaren - op zijn of haar eigen wijze rondstruinen in de zo gekoesterde Rotta-pareltjes. Ik ben er van overtuigd dat de meesten het bijltje er pas 'vrijwillig' bij neer zullen gooien als ze de man met de zeis tegenkomen!

En oh ja, op de valreep spotte ik nog een raar vliegdier, vidi ridiculum volare animalis:

Deux-chevaux Op De Mont Blanc © Spotter

Een feest? Natuurcentrum Trefpunt Rotta natuurlijk!

Hebt u iets te vieren en doet u dat graag in een groene omgeving en wilt u uw gasten iets laten zien van de natuur in ons gebied?

Kom dan naar **NatuurcentrumTrefpunt Rotta**

Als Rotta-lid kunt u voor een schappelijke prijs het Trefpunt huren voor een gezellig feest, gecombineerd met een rondwandeling in de omgeving met een Rotta-gids, of bij slecht weer een presentatie binnen. Ook is het mogelijk in het Trefpunt uw gasten een koud of warm buffet aan te bieden, via een cateringbedrijf naar eigen keus.

Voor meer informatie, voorwaarden, prijsopgave en reservering kunt u contact opnemen met Ad Somers.

email: trefpuntrotta@gmail.com

telefoon: 06-39 32 11 13

Gehoord, gezien of gelezen

BinnensteBuiten

Op alle werkdagen is er 's-avonds om kwart voor zeven het programma BinnensteBuiten op NPO2. Het is een programma met een brede diversiteit aan onderwerpen. Met enige regelmaat trekt men onder leiding van boswachter Marieke Schatteleijn van Staatsbosbeheer een natuurgebied in en worden de karakteristieke aspecten daarvan aangestipt. Wellicht brengt het je op het idee om ook eens in dat natuurgebied te gaan struinen.

Jan Wolkers Prijs 2015

Tijdens de uitzending van *Vroege Vogels* op zondag 18 oktober is de winnaar bekend gemaakt van de Jan Wolkers Prijs voor het beste Nederlandse natuurboek in 2015. De winnaar is *Niet zonder elkaar - bloemen en insecten*, dat is geschreven door een team van schrijvers onder leiding van Louis Schoonhoven.

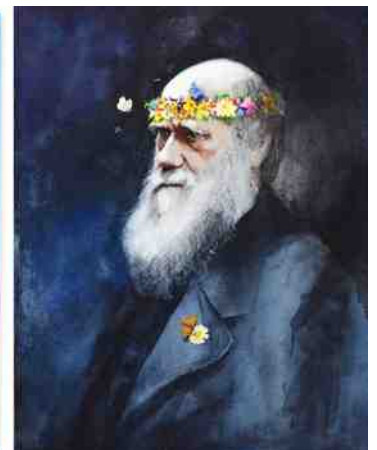
'Niet zonder elkaar – bloemen en insecten' vertelt over de fascinerende relaties tussen planten en hun bestuivers. Wie mocht denken dat bloemen stuifmeel maken en dan maar stilletjes af blijven wachten tot er ooit een dier toevallig passeert om te bestuiven, vergist zich vreselijk.

Het is een moderne versie van Jac P. Thijsse's Verkade-album 'De bloemen en haar vrienden', uit 1934. Over de bloem als verleidster, het kussen door de wind, en de bijenorchis die het 'gewoon zelf doet'. Lees en huiver: 'De winterharde Arisaema triphyllum staat ook bekend als dominee-op-de-preekstoel. (...) De dominee is een engerd als het aankomt op bestuiving'.

De oogst aan natuurboeken bestond dit keer uit bijna 100 boeken: een zeer gevarieerd aanbod van wetenschappelijke werken, kinderboeken, fotoboeken, poëzie, romans, monografieën en veldgidsen. Opvallend dit jaar is de rijke oogst aan bijzondere veldgidsen, terwijl de groene romans en kinderboeken dit jaar wat minder scoorden dan vorige jaren. De vier genomineerden die het niet haalden zijn ex aequo op de tweede plaats geëindigd:

- Basisgids grassen - Arie van den Bremer
- De Italiaanse chauffeuse - Hans Dorrestijn
- Larven van libellen - Christophe Brochard & Ewoud van der Ploeg
- Wildernis, woongebied en wingewest - Louwrens Hacquebord

De Jan Wolkers Prijs prijs is een initiatief van het Wereld Natuur Fonds, de Volkskrant en VARA's 'Vroege Vogels'. De prijs bestaat uit € 5.000 en een unieke tekening van Siegfried Woldhek die de auteur (of het boek) zal vereeuwigen.

Fakkeldrager Piet Paul verhaalt . . .

Op de vraag hoe ik de natuur beleef, kan ik niet direct antwoord geven. Het is een dubbel gevoel, momenteel kan ik weer genieten van alle ontwikkelingen, maar... het is wel eens minder geweest. Mijn wieg stond op de Hoeksekade 171, schuin tegenover het Trefpunt, daar ben ik in 1944 geboren. Lang heeft hij daar niet gestaan, want door de inundatie van de Hoeksekade zijn we tijdelijk verhuisd. Mijn ouders woonden bij de ouders van mijn vader in, die op hun beurt weer bij hun ouders waren ingetrokken. In het begin had het ouderlijk huis een platte kap vanwege het windrecht, er stonden molens om de polder droog te houden. Begin jaren '30 is de kap vervangen, de molens waren intussen overbodig geworden door het gemaal.

Mijn overgrootvader was daar tuinder, evenals mijn grootvader en mijn vader. Het was vanzelfsprekend dat ik mijn vader zou opvolgen. De tuinderij lag schuin tegenover het Trefpunt en in het verleden werden onze groenten via een lorriepad over de dijk naar de Rotte getransporteerd en dan met een platte schuit naar de groenteveiling in Rotterdam afgevoerd. Mijn grootvader bezat enkele koeien. Voor een deel voor de bemesting van de tuinderij en het andere deel laat zich raden. Het telen vond plaats in de 'koude grond' of onder 'plat glas'. Alles werd met de hand uitgevoerd en de natuur was onderdeel van het bestaan. Je was afhankelijk van het weer en over insectenbestrijding of gewasbescherming was nog weinig bekend. Ook van het telen van tomaten, paprika's, aubergines had men nog nooit gehoord. We teelden sla, bloemkool, bonen, wortels.

Het lag in de lijn der verwachting dat ik, na de dienstplicht, ook in de tuin kwam. De koe was intussen wel vervangen door kunstmest en het platglas door kassen, maar de werkzaamheden werden nog handmatig uitgevoerd. Wel was de teelt meer divers, onder meer door de vraag van de gastarbeiders naar tomaten, paprika's, pepers en aubergines. Ieder voorjaar pootte je de plantjes in de grond en je hoopte dan maar dat de zon zou gaan schijnen, zodat ze direct konden gaan groeien. Je benutte het slootwater om te gieten en dan hoopte je op wel of geen bijen i.v.m. de bestuiving. Je hield de lucht in de gaten, zodat je de ramen van de kassen direct open of dicht kon doen. Dit 'luchten' gebeurde allemaal handmatig en was je te laat, dan kon het gewas verbranden of door de tocht verdorren. In de zomer hoopte je dat de zon vooral niet te fel en te lang zou schijnen, want anders verbrandde het gewas. Je hoopte dat de vorst niet te snel, de planten konden immers bevriezen. Dagelijks liep je door het gewas om het te leiden en te controleren. Nachtenlang zaten we op onze knieën sla te snijden, zodat we dit vroeg in de morgen naar de veiling konden afvoeren, de koelcel bestond nog niet. In het najaar werd de kas leeggeruimd en ontsmet. Blauwzuurgas en Parathion waren destijds nog

Een Rotta-er verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. Aan het eind draagt hij of zij de fakkel over aan een andere Rotta-er die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur)roerselen mee laat beleven.

niet verboden en wij stonden ook niet stil bij de eventuele gevolgen of bijwerkingen. We leefden met en waren afhankelijk van de natuur.

Eind jaren '70 vernamen we dat ons bedrijf binnen de onteigeningsplannen lag en investeren werd afgeraden. Onze tuin bleef zoals hij was en werd jaarlijks minder rendabel. Andere bedrijven moderniseerden, kassen werden hoger en groter, er kwamen schermen en er werd steeds meer geautomatiseerd. Eind 1989 werd de tuinderij aan het Recreatieschap overgedragen en vond ik een baan bij een plantenkweker. Het werken daar had niets meer met de natuur te maken. Planten groeien niet meer in de grond, het is hydrocultuur in containers en alles wordt via computersystemen uitgebalanceerd en geregistreerd, er komt geen hand meer aan te pas. Zelfs het aantal uren 'daglicht' is geregeld. Afwijkende gewassen of iets met een luisje worden vernietigd, want de consument eist 'mooie' producten. Winter of zomer, je kunt nu aardbeien en eigenlijk alles het gehele jaar door telen. Ik miste de natuur, het werken in de grond, het werken met mijn handen, de seizoenen, het bezig zijn met gewassen. Ik miste mijn tuin en ik voelde me niet meer de persoon die ik was.

Nu, een aantal jaren na mijn pensionering, voel ik me weer in mijn element. Ik teel weer mijn eigen groenten en fruit. Ik laat ons nageslacht zien dat sla niet uit zakjes bij Albert Heijn komt. Dat de tomaten uit de volle grond naar meer smaken. Dat je appels, pruimen en ander fruit kunt telen zonder bestrijdingsmiddelen. Ik heb kennis gemaakt met de donderdaggroep van Rotta en ik vind het heerlijk om weer in de vrije natuur bezig te zijn. Ik geniet van de wandelingen met de groep op zaterdag en ervaar dat de natuur mysteries kent en onnoemelijk veel meer te bieden heeft. Als ik in onze tuin op de Verbena een Kolibrievlinder signaleer, kijk ik toe met ingehouden adem. Ik geniet van de jonge mezen in het nestkastje en bedenk dat ik de vogelcursus nog maar eens een keer zal gaan volgen. Ik vergeet de namen en wil er nog meer van weten. Roundup gebruik ik niet meer, ik denk aan de wijze lessen van Johan de imker. Ik baal als ik de libellen rond onze vijver zie vliegen en hun namen niet weet. Ik heb nu nog spijt dat ik destijds die cursus bij Rotta niet heb gedaan, hopelijk wordt die nog eens herhaald. De cursus van Euroster heb ik intussen al twee seizoenen gevolgd. Het gaat nog steeds boven mijn pet en ik heb nog meer ontzag gekregen voor het reusachtige heelal en de schepping. Ik voel me weer mens en het verheugt me om wekelijks terug te keren naar de plek waar eens mijn wieg stond.

Ik draag de fakkel over aan Sjaak Gouweleeuw en kijk uit naar zijn belevenissen.

Mijn opa (rechts vooraan), daarnaast mijn vader Izaäk, enkele medewerkers en het jongetje met de pet mijn oom Piet aan het 'peentjes bossen' (rond 1920). © Piet Paul

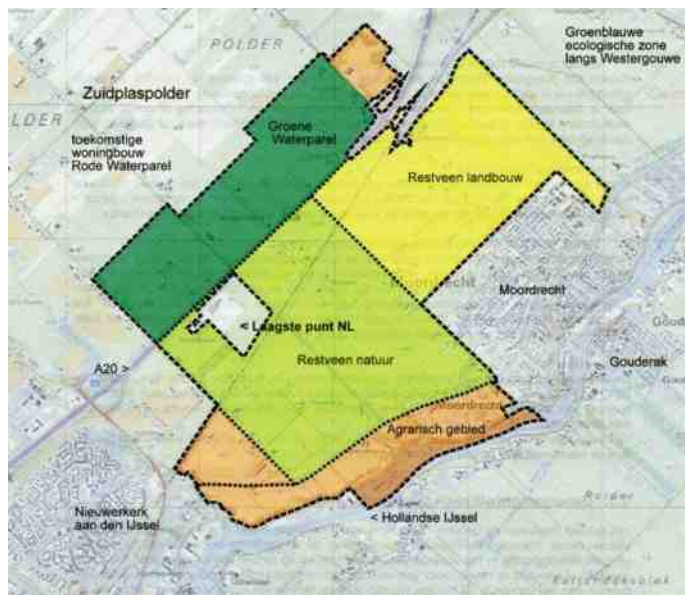
Achter mijn opa Cornelis en mijn oom Kees. Vooraan Jan Stolk, Gerrit de Wit en mijn vader Izaäk. Links achteraan de polderschuur, daar is nu Trefpunt Rotta. © Piet Paul

Groen aan de overkant: de Groene Waterparel en het Restveengebied

Arend Hoogeveen

Aan de overkant van de Rotte in het zuiden van de Zuidplaspolder tussen de kernen van Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht, ligt het 750 hectare grote agrarische gebied Groene Waterparel & Restveen. Dit gebied wordt doorsneden door de A20 en de spoorlijn Rotterdam-Gouda en door een veelheid aan watergangen in noordoost/zuidwest-richting. Vanwege de verdergaande bodemdaling, versnippering van het waterbeheer, kleine drooglegging en lage ligging van het gebied is agrarisch gebruik op termijn niet meer mogelijk. In de (lange termijn-)plannen is er voor gekozen delen van dit gebied als groen- en natuurgebied te bestemmen en in te richten.

Plattegrond Groene Waterparel en Restveengebied

Duidelijk is dat er in het gebied, door de aanwezigheid van voedselarm water en kattenklei in combinatie met de juiste inrichting en beheer, een hoge potentie is voor de ontwikkeling van bijzondere natte natuur. Het vormt ook een recreatief netwerk binnen de polder met groenblauwe gebieden in de omgeving, zoals de Oostpolder/t Weegje en de Krimpenerwaard. In het gebied zijn plaatselijk de graslanden en oevers van waarde, maar in zijn algemeenheid niet bijzonder. Het gebied is echter wel van belang als weidevogelgebied en fungeert als rust- en foerageergebied voor wintergasten, meeuwen en stormvogels.

De matige draagkracht van de bodem en de hoge grondwaterstanden zijn bepalend voor de keuze voor de ontwikkeling van natuurlandschap. In 2010 is een waterhuishoudingsplan opgesteld om de ambitieuze (natuur-)doelstellingen te realiseren. De ambities zijn het tegengaan van verdere inklinking van het restveen door een duurzame waterhuishouding en het behoud van de openheid van het polderlandschap. De mogelijke ontwikkeling in Restveen (75 ha) & Groene Waterparel (150 ha) betreft in totaal 225 hectare nieuwe natuur en recreatie in combinatie met een duurzame waterhuishouding.

De Groene Waterparel moet een nieuw natuurkerngebied worden waarbij het waterpeil wordt verhoogd om de natte natuur te reali-

Het feitelijke Laagste Punt van Nederland (NAP -6.76meter) ligt in het Restveengebied © Arend Hoogeveen

seren. De huidige polderstructuur is ondergeschikt aan het natuurlijke proces en zal steeds verder vervagen tot een ruiger beeld. De laagste plekken komen bijna onder water te staan en op de hoogste plekken komt grasland met uiteindelijk wat houtopstand, maar het gebied zal overwegend open blijven. Op de overgangen tussen nat en droog komt riet, moeras en nat grasland. De natuurfunctie wordt gecombineerd met recreatie zoals fietsen, wandelen en kanoën, waarbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande verbindingen in combinatie met de aanleg van nieuwe routes.

In het Restveengebied behoudt zo'n 175 hectare voornamelijk een agrarische bestemming. In het gebied waar ook het feitelijke laagste punt van Nederland ligt, klinken de laatste resten veen nog steeds in. Om het land droog te houden vindt er onderbemaling plaats, echter het is niet verantwoord om het waterpeil nog verder te verlagen. Het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (HHSK) wil op den duur af van deze onderbemaling aangezien het steeds meer problemen geeft om overtollig water bij het gemaal (Abraham Kroes-gemaal) te krijgen. Daarnaast is kwelwater door waterdruk vanuit Krimpenerwaard een bijkomend probleem in de waterhuishouding. Het is dus te verwachten dat op termijn een aanzienlijk deel van dit gebied onder water komt te staan. Ten noorden van het Restveengebied wordt in de Zuidplaspolder door Gouda de nieuwe wijk Westergouwe aangelegd. Daarbij heeft Gouda de verplichting om tussen deze wijk en het Restveengebied een groenblauwe ecologische zone in te richten als verbinding tussen de Krimpenerwaard en de Oostpolder/t Weegje en het Bentwoud.

Het Abraham Kroes-gemaal zorgt dat we het droog houden © Arend Hoogeveen

Tot zover het beeld en de plannen over dit gebied. Meer hierover kun je lezen in de Structuurvisie Zuidplas 2030 en het Ambitiedocument Kwaliteit Zuidplaspolder (te vinden op de website van de gemeente www.zuidplas.nl).

Het woord is nu aan de gemeente Zuidplas en vooral de provincie Zuid-Holland en het HHSK. Ook de aangrenzende gemeenten Waddinxveen en Gouda zijn bij de ontwikkelingen betrokken. De Groene Waterparel is, op enkele percelen na, in eigendom bij De Grondbank. Beide gebieden zijn op dit moment agrarisch in gebruik en in de huidige situatie als natuurgebied niet goed toegankelijk. Dit beperkt de groene en recreatieve mogelijkheden zoals wandelen, fietsen en kanoën. De ontwikkeling van de Groene Waterparel als natuurgebied gebeurt gefaseerd; nog dit jaar wordt hier daadwerkelijk mee begonnen. Door het Restveengebied heeft de provincie wel een fietspad gepland, maar niet duidelijk is wanneer dat wordt gerealiseerd.

De Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas (ROZ) is een samenwerkingsverband, bestaande uit de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Zuidplas, Waddinxveen, Gouda en Rotterdam. Het HHSK is adviseur. De ROZ zorgt er voor dat de afspraken over de ruimtelijke ontwikkeling van de polder ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Het Platform Mooi Zuidplas maakt zich sterk om de Groene Waterparel en het Restveengebied toegankelijk te maken door het

aanleggen van reeds in de beleids- en ontwikkelingsplannen geplande fiets- en wandelpaden. Zo loopt er bijvoorbeeld dwars door de Groene Waterparel een zandkreekrug die uitstekend kan dienen als fundament voor een fiets-/wandelpad. Het Platform heeft dit bij de gemeente Zuidplas aangekaart, echter de ontwikkeling van de Groene Waterparel als natuurgebied loopt parallel aan de ontwikkelingen en vorderingen van de ten noorden van het gebied geplande woonmogelijkheden in de zogenaamde Rode Waterparel.

Al met al kunnen de ontwikkelingen in deze gebieden - uit oogpunt van natuur(beheer) - positief worden geïdentificeerd. Echter we moeten wel wat geduld hebben: hoe, wat en wanneer hangt af wanneer de financiële middelen ervoor beschikbaar komen!

Voor de inhoud van dit artikel is geput uit de Structuurvisie Zuidplas 2030 van de gemeente Zuidplas, het Ambitiedocument Kwaliteit Zuidplaspolder van de Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplaspolder (ROZ), beiden te vinden op de website van de gemeente Zuidplas: www.zuidplas.nl. Ook is informatie uit meerdere stukken van de voorlopers van het ROZ in het eerste decennium van deze eeuw verwerkt en is gebruik gemaakt van gesprekken met de wethouder van de gemeente Zuidplas die toerisme en recreatie in z'n portefeuille heeft.

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

- * **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten
- * **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.
- * **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
 Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
 010-5210331

www.paddockcatering.nl

In en om het Trefpunt

Cursus bloemschikken

Sinds enige tijd worden op maandagavond en woensdagmorgen, onder de deskundige leiding van Miep Bruin, in het Trefpunt bloemschikcursussen gegeven. Miep verzorgt de bloemen en alle andere benodigdheden, het is reuze gezellig en zo heb je ook nog eens iedere veertien dagen een door jezelf gemaakt bloemstuk in huis staan. In januari start er weer een nieuwe cursus, voor meer informatie kun je contact opnemen met Miep Bruin. Email miep-bruinbos@hotmail.com of bel 06 51 38 85 35.

Cursus bloemschikken in het Trefpunt © Ad Somers

Vliëgend is toch leuker

Op de ledenavond van dinsdag 27 oktober was er in een bomvol Trefpunt een boeiende lezing met prachtige dia's van Eduard Opperman. Eduard is in het dagelijks leven Inspecteur bij de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, en in z'n vrije tijd is hij een bevlogen vogelaar die zijn passie heeft gevonden in het tellen en fotograferen van trekvogels. Als het maar even kan is hij te vinden op de 'vulkaan' in Den Haag. De vulkaan - een vaste stek bij trekvogeltellers - is het dak van een oude bunker aan het eind van de Savornin Lohmanlaan in de duinen tussen Scheveningen en Kijkduin, volgens Eduard de ideale plek om te tellen. Zijn uitdaging is het 'schieten' van trekvogels in hun vlucht en daarnaast is hij een begenadigd verteller. Tijdens zijn 'Haagse' lezing met de titel Vliëgend is toch leuker kwamen prachtige vliegbeelden voorbij, inclusief een schètenduh Lèsteàhr en vertelde Eduard op smeuïge wijze enkele bijzonderheden waar je bij het tellen en fotograferen op moet letten, zoals bijvoorbeeld om bij het vogelspotten geen dingen te zien die er niet zijn (wensden-

Koperwiek in volle vlucht © Eduard Opperman

ken), dat steltvogels eigenlijk de beste trekvogels zijn en dat aan de kant waar de gans heenvliegt z'n kop zit! Zie voor meer foto's en informatie ook op www.trektellen.nl

Rotta-variadag

Zaterdag 14 november was er weer de Rotta-variadag. Een tiental leden toonden hun kunstzinnige creaties aan belangstellenden. Ongeveer 80 bezoekers hebben hun verwondering en waardering uitgesproken over de getoonde werken.

Rotta Varia-dag © Ad Somers

B&W Lansingerland op bezoek

Op dinsdag 17 november brachten burgemeester Pieter van de Stadt, de wethouders Simon Fortuyn en Jeroen Heuvelink en de gemeentesecretaris Ad Eijkenaar van de gemeente Lansingerland een kennismakingsbezoek aan het Trefpunt. Aan de hand van een dia-presentatie werden de geschiedenis, de organisatie en de activiteiten van Rotta in al z'n facetten getoond, en waarbij werd benadrukt dat Rotta de grootste vereniging (bijna 700 leden) is in Lansingerland en financieel geheel onafhankelijk. Na de presentatie heeft het College het gebouw en het tuinhuis bekeken. Het bestuur heeft het gevoel dat onze gemeentelijke bestuurders aardig onder de indruk waren van de verschillende natuuractiviteiten, alsook van de educatieve en maatschappelijke bijdrage daarvan aan de Lansingerlandse samenleving. De wethouders gaven aan nieuwsgierig te zijn naar een aantal van onze natuurpareltjes. Jaap van Lien heeft hen uitgenodigd om gezamenlijk eens een (lunch)wandeling te maken in Wilderszijde achter het

Burgemeester en Wethouders Lansingerland op bezoek in het Trefpunt © Arend Hoogveen

gemeentehuis of in de Wiebertjes. De burgemeester gaf aan dat hij veel leerde van zijn zoon die gek is op alles wat kruipt of wroet in de grond, wellicht kunnen we hem als Ranger verwelkomen.

Nacht van de Nacht

Op zaterdagavond 24 oktober was een groep geïnteresseerden verzameld in het Trefpunt. De avond kende twee thema's. In samenwerking met Euroster is er veel informatie gegeven over sterren, planeten, het weer en de lichtvervuiling. Het was jammer dat het bewolkt was, waardoor men niet door de grote telescoop de hemel kon aftasten. Onder leiding van Garry Bakker is er een wandeling gemaakt in de omgeving van het Trefpunt waarbij met behulp van een bat-detector vleermuizen zijn gespot. Na terugkomst is de avond afgesloten met een quiz onder de enthousiaste leiding van Martijn Bak en Ben Verheijen, beide lid van Euroster. Op een speelse en gevarieerde manier zijn er veel onderwerpen voorbij gekomen, de aanwezige nachtkijkers hebben er weer veel lichtjes van opgestoken.

Vrouwtje Rosse Stekelstaart met jongen, waargenomen in de Groenzoom op 31 augustus © Peter Elfferich

Op zoek naar vleermuizen © Ad Somers

Vogels tellen in de Groenzoom

Op de ledenavond van 24 november hielden Han van Yperen en Peter Elfferich van Vogelwacht Delft en Omstreken een presentatie over het tellen van vogels in de Groenzoom, een recreatie- en natuurgebied van zo'n 560 hectare tussen Pijnacker, Zoetermeer en Berkel en Rodenrijs. Je zou kunnen zeggen 'onze burens'. Kern in dit overwegend groene en open natuurgebied is de Oostmeerpolder waar zo'n 130 soorten vogels (tijdelijk) verblijven en waarvan er ongeveer 30 soorten ook een broedplaats vinden. Naast de alom bekende weide- en watervogels worden er ook regelmatig bijzondere soorten gespot zoals bijvoorbeeld de Rosse Stekelstaarteend en de Zwarte Ibis. Om het gebied te kunnen blijven monitoren is er dringend behoefte aan tellers. Han en Peter deden dan ook een dringend beroep op de aanwezige Rotta-leden om zich hiervoor op te geven. Er wordt geteld ten behoeve van SOVON Vogelonderzoek Nederland en in februari start een cursus vogels tellen volgens de SOVON-methode o.l.v. Peter Elfferich. Wanneer en waar deze cursus wordt gegeven wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt. Deze cursus is ook interessant en leerzaam voor het herkennen van vogels in het algemeen en als je bijvoorbeeld in ons eigen werkgebied zou willen tellen. Op deze avond hebben 14 enthousiaste Rotta-leden zich hiervoor spontaan opgegeven. Zie voor meer informatie ook op de websites www.vogelwachtdelft.nl en www.sovon.nl

Paddenstoelenwandeling Lage Bergse Bos

Piet Mulder

Op zaterdag 10 oktober gaan 18 'volgelingen' onder leiding van Rien van der Vorm en Aad Deurloo op pad in het Lage Bergse Bos (LBB). Het gaat bij deze wandeling vooral om de herfstbeleving. Het is nu echt herfst, je ziet het aan de bomen en de planten. Ze sluiten een bloeiende periode af en gaan nu een rusttijd tegemoet. Alles verwelkt, de bladeren vallen af, de geuren en de kleuren verdwijnen langzamerhand, veel vogels zijn weggetrokken, maar je ziet ook weer nieuwe vogels die hier de winter doorbrengen.

Aad Deurloo vertelt © Piet Mulder

De aanleg van het LBB is begonnen in het begin van de jaren zeventig. De eerste bomen die werden aangeplant waren Populieren. De bedoeling was om snel een bos te hebben en veel hout te oogsten met een goede opbrengst. Maar helaas, de markt zat niet te wachten op al dat fluthout, je kon er nog wel klompen van maken, maar de enige afnemers zijn toeristen en een enkele hobbytuinder. De meeste Populieren zijn aan het eind van hun leven. Omzagen en afvoeren kost veel meer dan de houtopbrengst. Dus wordt er veel gesnoeid en de bomen die doodgaan moeten maar gewoon omvallen en blijven liggen. 'Dood hout doet leven' is het credo van Rien. Op het dode hout komen veel insecten en schimmels en daar komen weer veel vogels op af, grondstof voor nieuw leven.

Over de toekomst van het LBB is veel discussie. Het is een verliesgevend bos. Niemand wil dit verlies dragen. De compensatiegelden van de A13/A16 zijn verre van toereikend om het bos rendabel te maken. Gaat het bos naar Natuurmonumenten, naar Staatsbosbeheer of naar de grootste geldverstrekker: de gemeente Rotterdam. Er is een goede Nederlandse oplossing gevonden: een commissie benoemen die zich daar over gaat buigen.

Dit jaar is een goed mastjaar. Er liggen volop Eikels en Hazelnooten. In het bos staan geen Kastanjes. De Eiken die er staan zijn Zomereiken. De bladeren zitten vast aan de takjes en de eikels hangen aan lange steeltjes. Bij Wintereiken is dit net andersom, maar die zul je in dit gebied niet zien. Aan de onderkant van de bladeren zitten huidmondjes, deze zorgen voor verdamping van het water. In de winter zou dit fataal zijn voor een boom. Wat doet die boom? Hij laat z'n blaadjes vallen en voorkomt op die manier dat de boom uitdroogt. Op veel bomen zit een rode stip, waarschijnlijk om aan te geven dat de desbetreffende boom moet worden gerooid. Ook een stel mooie, grote Abelen moet hieraan geloven. We zien Klitten aan Distels. Deze vruchten worden verspreid doordat ze aan de vacht van een dier of aan onze kleren blijven plakken. Vinken en Putters zijn er gek op. We zien Kornoelje met nog wat bessen. De vogels verspreiden de pitjes in die

bessen. Als je het blad van een Kornoelje doormidden breekt, blijven de twee helften met ragfijne draadjes aan elkaar zitten. Op veengrond (een wat armere grond) staan Brandnetels, Hondsdraf en Varens. Op dode esdoornstammetjes staan Dodemansvingertjes, een zwarte, taaie, leerachtige Zwam in de vorm van vingers. Het verhaal gaat dat men op zoek was naar het graf van Mozart. Toen men dacht het graf gevonden te hebben, ging men graven en men zag die Dodemansvingertjes. Die werden aangezien voor de vingers van Mozart. Onmiddellijk stopte men met graven. Die Zwam heet ook wel Mozartzwam. Er staan Wespenorchissen met de zaaddozen er nog aan. In zo'n zaaddoos zitten wel duizend zaadjes. Op de grond en op allerlei dode stammetjes zitten ontzettend veel kleine Zwammetjes, o.a. allerlei soorten mycena's. Verder Schorszwammen, Elfenbankjes, Bultzwammen, Inktzwammen, een Plooirokintzwam, een Gele trilzwam, Geschubde bundelzwammen, Schimmels, Geweizwammetjes, Bruine korstzwam, Bittere kaaszwam, Beukenrussula en Judasoren op de stam van een Vlier. Judas was een discipel van Jezus. Hij heeft Jezus verraden met een kus (de judaskus). Hij kreeg berouw van zijn daad en hij heeft zich toen verhangen aan een Vlier. Saprofyten zijn schimmels en paddenstoelen die alle dooie boel opruimen.

Op een eikenblad zit een Galwesp. De Wesp legt een eitje en de Eik kapselt dit eitje in. Er zijn insecten die met een legboor een gaatje maken in zo'n gal en daarin ook een eitje leggen. Als dat eitje uitkomt heeft dat kleine insectje meteen te eten, nl. het wespengalletje. We zien ook nog een blad waar een Mineermot in zit. Deze eet alleen het bladgroen en laat de nerven zitten. Wat hebben we nog aan vogels gezien en gehoord: een prachtige Roodborst, keurig netjes poserend op een tak, een schreeuwende Ekster, een krijsende Gaai, een Winterkoning en een Torenvalk. Eén van de deelnemers wist een bruine Kikker te vangen. Die leeft op het land, maar zijn eitjes legt hij in het water.

Met dank aan Rien en Aad en aan alle deelnemers kunnen we terugzien op een prachtige herfstwandeling in ons eigen werkgebied.

Dodemansvingertjes © Piet Mulder

Geschubde bundelzwammen © Piet Mulder

Excursies

Voor de verslagen van Piet Mulder over de excursies naar het Wormer- en Jisperveld en 't Twiske op 24 oktober en de Reeuwijkse Plassen op 26 september zie de website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Nieuws.

Iedereen heeft een mening, waar over dan ook. In Forum word je uitgenodigd om jouw mening en gedachten over een stelling met de lezers van Aves Visum te delen. Met name naar het waarom je het er al dan niet mee eens bent, kijken we naar uit. Ook mag je in deze rubriek reageren op een artikel dat eerder in Aves Visum is gepubliceerd. In het volgende nummer worden de ingezonden brieven en meningen in deze rubriek Forum opgenomen.

Elke donderdag en maandelijks op de eerste zaterdag houdt een groep Rotta-ers zich bezig met natuur- en landschapsonderhoud in een aantal natuurgebiedjes binnen ons werkgebied. Deze keer luidt de stelling:

Met het natuurwerk zetten we de natuur naar onze hand!

Stuur jouw mening over de stelling vóór 15 februari 2016 naar de redactie van Aves Visum, Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek of mail naar avesvisumredactie@gmail.com.

Stembanden

In het stukje van Spotter in de vorige Aves Visum staat dat zangvogels twee paar stembanden hebben en dat mensen daar niet aan kunnen tippen. Mensen hebben ook twee paar stembanden, namelijk de valse stembanden en de ware stembanden. De valse stembanden liggen boven de ware stembanden en beschermen deze als het ware. Met de ware stembanden maken wij ons stemgeluid. Sommige mensen maken met hun ware stembanden gelijktijdig ook stemgeluid met hun valse stembanden: we noemen dat diplofonie.

Piet Mulder

Diplofonie ontstaat meestal ongecontroleerd door noduli vocalis, oftewel stembandknobbels op de ware stembanden. Vogels kunnen alle vier de stembanden wel zelf laten vibreren, zo 'stereotiep' fluiten, kwelen of kwinkeleren zal de Homo sapiens dus nooit lukken. Hoewel, de evolutie is een perpetuum mobile, dus wie weet . . .!

Spotter

Hieronder de reacties op de stelling in de Vorige Aves Visum: Het Korenmolengat wordt permanent opengesteld voor natuurminnende recreanten!

Even in het kort de plus- en minpunten van deze stelling.

Plus: Mensen betalen belasting dus im- en expliciet betalen zij o.a. voor de inrichting (RO) van ons land, ergo de infrastructuur en recreatie- en natuurgebieden. Ik heb een aantal wandelingen in KMG gedaan en de natuurminnende recreanten waren heel vaak enthousiast over het bijzondere gebied met zijn veenmos (Spagnum) en drassige bodem. Kinderen springen op het veenmos alsof het een springkussen is. Door het openstellen van KMG kunnen meer mensen genieten van het gebied waardoor het draagvlak voor behoud van natuurgebieden toeneemt. En mogelijk worden mensen bewuster van de noodzaak van de natuur en gaan zij zich netjes gedragen: geen vernielingen en geen rommel laten slingeren. Even voor de goede orde bij een openstelling zullen niet alleen natuurminnaars komen.

Min: Bij een toename van recreanten neemt de (werk)belasting en druk op het KMG toe. Dit behoeft geen onoverkomelijk probleem te zijn bij toezicht en handhaving zodat het beheersbaar wordt. Echter met bijvoorbeeld de ouderenzorg zijn deze kostenposten voor recreatie en natuurbehoud nu net zaken waar Den Haag geen boodschap aan heeft. Ik stel voor dat wij erover gaan stemmen! (Demos = Het Volk).

Herman Groenewegen

Dat is een goed plan, wanneer het gelijk gebeurt met de herintroductie van de wolf in het Korenmolengat!

Hans Sanders

Ja fantastisch, dan kan iedereen er altijd van genieten! Ik kan me voorstellen dat andere Rotta-leden van mening zijn dat dan de rust wordt verstoord. Maar mijn ervaring is dat er over het algemeen alleen natuurliefhebbers komen. Het zogenaamde 'Eftelingpubliek' heeft andere interesses.

Louise Vernooij-Ottevanger

Democratisch gezien heeft iedereen het recht om in het recreatiegebied Rottmeren overall te komen waar hij of zij wil, het gebied is met belastinggeld gekocht/aangelegd. voor het hele gebied buiten het Korenmolengat gaat dit volgens mij prima, maar hier zijn er toch wel wat bezwaren te bedenken bij openstelling van het KMG. Belangrijk is hierbij de erkende natuurwaarde van het KMG, als enige plek waar het veen nog aanwezig is. Dit veen is behalve kwetsbaar bij betreding ook gevaarlijk vanwege de

natte en onstabiele ondergrond. Daarbuiten is door de afsluiting met hekken een sfeer ontstaan van geheimzinnigheid, maar wat is er mis met dit beeld? In onze tegenwoordige wereld waar alles moet kunnen is al zo weinig meer over van verwondering. Tevens bestaat er al jaren de mogelijkheid om het gebied buiten de broedtijd onder leiding van gidsen te bezoeken. De mensen verwonderen zich dan ook over de intieme sfeer in het Korenmolengat, houden zo!

Rien van der Vorm

Het Korenmolengat open vind ik geen goed plan. Wie selecteert of iemand goed met dit kwetsbare gebied om gaat? Het is op veel plaatsen erg drassig, wat gevaar met zich meebrengt. Het is beter om dan vaker een wandeling te organiseren.

Jos van Rijn

Ik ben het niet eens met de stelling dat het KMG opengesteld mag worden. En wel om de volgende redenen. Wat wordt er verstaan onder een 'natuurminnende recreant'? Ik vrees dat hier geen definitie van gemaakt kan worden, en blijft het gebied dan gesloten voor de niet natuurminnende recreant? Als het KMG opengesteld wordt, zal het er in de praktijk op neerkomen dat het vrij toegankelijk wordt voor iedereen die er in wil. Hieruit voortvloeiend zal de rust er grotendeels verdwijnen, de functie van vogel rust- en broedplaats zal flink in het gedrang komen. Daarnaast is er ook nog kans op beschadiging en vervuiling. Het KMG is nu nog enigszins een oase in het, zeker in de zomer, behoorlijk drukke Rottmerengebied, laten we dit zo houden! Het plaatsen van een (vandalisme bestendige) vlonder in combinatie met een infobord (aan het fietspad tussen de in/uitgang) met bijvoorbeeld de vogelsoorten die in het KMG voorkomen, lijkt mij een beter idee. Zodat men vanaf de vlonder het KMG kan bekijken.

Aad van der Ent

Een ongecontroleerde openstelling van het KMG is een onzalig idee. Het zou het werk van de Rotta-vrijwilligers van de Werkgroep Natuur in de kortste keren teniet doen. Door vele jaren met veel zorg en liefde te zwoegen wordt er inmiddels op enkele plekken weer veen ontwikkeld, dat is waar we het voor doen. Bovendien is het levensgevaarlijk, op sommige plekken zak je zo 2 meter in de modder weg. We moeten ontzettend zuinig zijn op de unieke natuurwaarde en de kwetsbare structuur van dit gebied. Voor mij mag er nog een dubbel slot op, ook omdat er nu vanaf een nieuw gemaaid pad aan de kant van de Rottedijk zicht is op het zogenaamde Goudriaanveldje in het hart van het KMG.

Klaas Verschoor

Tenminste 7 redenen waarom ik tegen de stelling ben:

Staat er bij de ingang van het KMG iemand die controleert of jij natuurminnend bent. Je hebt geen zicht vanaf 'de straat' wat daar gebeurt of wie er zich daar bevinden. Er zijn zeer gevaarlijke plekken in het KMG, o.a. drijfzand. Mensen blijven niet op het vlonderpad maar gaan de natuur in. Het wordt een hangplek. Natuuronderhoud wordt puinruimen: papiertjes, blikjes, flesjes, peuken, en wat al niet meer. Er vindt een geweldige verstoring plaats van het fragiele natuurlijke evenwicht, het is een natuurgebied en geen recreatiegebied. Wellicht zouden er excursies overdag gehouden kunnen worden.

Piet Mulder

Waarom moet toch vrijwel elk gebiedje natuur voor recreanten toegankelijk zijn? De veranderzucht van beleidsambtenaren kent geen grenzen. Laat de bestaande natuur ook eens gewoon natuur blijven (met een beetje hulp van de mens soms) . . .

Joost de Vree

Activiteitenkalender januari tot en met maart 2016

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 9:00	op locatie	wekelijks , werken in de natuur	Rotta Natuurwerk	Rien v.d. Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
jan.						
za	02	09:00-13:00	KMG	Natuurwerk	openbaar	Rien van der Vorm
za	09	14:00-16:00	Trefpunt	Nieuwjaarsreceptie	openbaar	Ad Somers
ma	11	20:00-22:00	Trefpunt	Sterrenkunde, cursus	cursisten	Martijn Bak (Euro Star)
di	12	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	16	10.00-12.00 13.30-15.30	Trefpunt	Winter Wonderland	Rotta Rangers	Gert Jansen
ma	18	20:00-22:00	Trefpunt	Sterrenkunde, cursus	cursisten	Martijn Bak (Euro Star)
ma	25	20:00-22:00	Trefpunt	Sterrenkunde, cursus	cursisten	Martijn Bak (Euro Star)
di	26	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond, onderwerp nader te bepalen	leden	Hans Sanders
za	30	08.00-16.30	n.t.b.	Excursie Delta Zuid-Holland/Zeeland	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
feb.						
ma	1	20:00-22:00	Trefpunt	Sterrenkunde, cursus	cursisten	Martijn Bak Eurostar
za	6	09:00-13:00	KMG	Natuurwerk	openbaar	Rien van der Vorm
di	09	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	13	10.00-12.00 13.30-15.30	Trefpunt	Braakballen van uilen pluizen	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	13	10.00-12.00	ZHP	Natuurwandeling	openbaar	Aad Deurloo
za	20	08:30-16:30	n.t.b.	Excursie naar het Mastbos Breda	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
mrt						
wo	02	13:30-15:00	Trefpunt	Samen genieten van de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	05	09:00-13:00	Land v. Belofte	Natuurwerk	openbaar	Rien van der Vorm
di	08	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	12	10.00-12.00 13.30-15.30	Trefpunt	Verrassende & leuke natuuropdrachten	Rotta Rangers	Gert Jansen
do	17	20:00-22:15	Trefpunt	Start cursus vogelherkenning	cursisten	Aad Deurloo
za	19	08.30-16.30	n.t.b.	Excursie Soesterduinen	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
za	19	12:00-17:00	Trefpunt	De natuur in zilver en keramiek	openbaar	Ad Somers
zo	20	12:00-17:00	Trefpunt	De natuur in zilver en keramiek	openbaar	Ad Somers
do	31	20:00-22:15	Trefpunt	cursus vogelherkenning	cursisten	Aad Deurloo

Kijk altijd voor de actuele stand van zaken op de website! www.rotta-natuur.nl/agenda

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus tijdig vooraf aanmelden.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06-51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	avanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	vacant		
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06-40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.hoek572@upcmail.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 75 Rosse Franjepoot © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB 75

Een Kanarie gaat het niet worden, hoewel de kleur aardig in de buurt komt. Deze hottie is een dame. Meestal is bij vogels het mannetje het mooist en moet het vrouwtje het doen met een minder uitbundig verenkleed. Dat is logisch, omdat ma de eieren moet uitbroeden en daarom niet mag opvallen. Franjepoten draaien het om. Ma legt nog steeds de eieren, maar daar is alles mee gezegd. Het mannetje neemt alleenig de zorg voor het nageslacht voor zijn rekening. Daarna zoekt ze een ander mannetje voor een tweede legsel of vertrekt naar open zee om lekker vroeg te gaan overwinteren op het zuidelijk halfrond. Oh ja, het betreft een Rosse Franjepoot. De Grauwe Franjepoot is anders getekend en heeft een dunnere snavel. Franjepoten worden een enkele keer in het binnenland gezien (met name in het najaar) maar meestal langs onze kust. Spijtig genoeg zijn ze dan al in hun winterkleed en zijn ze niet meer zo uitbundig als in hun zomerkleed, zoals hier op de foto.

MB 76 Middelste jager © Chris van Rijswijk

MB 76

Het is een jager, een jager zeg ik je! In ons kikkerlandje komen 4 soorten jagers voor. Houd je vast. De Grote Jager, de Middelste Jager, de Kleine Jager en onze Benjamin, de Kleinste Jager. Pak je liniaal er maar bij dan gaan we onze vogel opmeten en weten we welke jager het betreft. Nee, zo gemakkelijk is het niet. Jagers zijn echt heel lastig van elkaar te onderscheiden, met name de kleinste drie van de familie (volg je me nog?). De verschillen zitten vaak in de details en die ontgaan mij (meestal) als ik een jager ver op zee voorbij zie vliegen. Want dat is hoe we jagers meestal zien in Nederland: ver op zee. Onze vogel gaan we toch vrij gemakkelijk op naam brengen. In zomerkleed heeft hij namelijk een uniek kenmerk: lepels aan de staart! De staart lijkt wel een beetje de vorm van een lepel te hebben. Dat heeft alleen de middelste jager. Zowel de Rosse Franjepoot als deze Middelste Jager heb ik deze zomer gefotografeerd in het hoge noorden van Alaska.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl. Succes...

MB 77 © Chris van Rijswijk

MB 78 © Chris van Rijswijk